

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Bakalářská práce

2018

Jan Kuliš

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Shoda, odlišnosti a provázanost mezi deníkem

Právo a serverem Novinky.cz

Bakalářská práce

Autor práce: Jan Kuliš

Studijní program: Žurnalistika

Vedoucí práce: PhDr. Václav Moravec, Ph.D. et Ph.D.

Konzultant práce: Bc. Tomáš Hodboď

Rok obhajoby: 2018

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 9. května 2018

Jan Kuliš

Bibliografický záznam

KULIŠ, Jan. *Shoda, odlišnosti a provázanost mezi deníkem Právo a serverem Novinky.cz*. Praha, 2018. 38 s. Bakalářská práce práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce PhDr. Václav Moravec, Ph.D. et Ph.D., konzultant práce Bc. Tomáš Hodboď.

Rozsah práce

60 729 znaků včetně mezer

Anotace

Dvě média, kterými se tato práce zabývá, jsou deník Právo a server Novinky.cz. Práce zkoumá jejich vzájemný vztah, odlišnosti a to, v čem se shodují. Ačkoliv to není zcela patrné, jsou to média značně provázaná. Spolupracují spolu a část obsahu Novinky.cz s deníkem Právo sdílí, nezanedbatelná část zpravodajských článků či rozhovorů je přebírána z tištěného deníku do webových Novinek. Míru přebírání obsahu v domácí rubrice určuje tato práce na základě případové studie věnující se květnové vládní krizi roku 2017. Práce sleduje také, jak květnovou vládní krizi roku 2017 interpretovali komentátoři obou médií, a zabývá se též odlišným přístupem komentátorské rubriky v deníku Právo a na serveru Novinky.cz, díky nimž se média názorově profilují. Obě média společně sdílí dvojici komentátorů Alexandra Mitrofanova a Jiřího Pehe, kteří přispívají do obou médií. Kromě nich mají obě média i další autory v komentářové rubrice, část z nich fungujících při politických stranách, což je pro česká mainstreamová média téměř unikátem. Přičemž tito další komentátoři v Právo a v Novinkách inklinují spíše k opačným politickým názorovým proudům, čímž se tato dvě média odlišují.

Annotation

The two news sources this thesis is dealing with are the daily newspaper Právo and the online daily Novinky.cz. The thesis analyzes their relationship, differences and the links they have. While it may not seem that way, the two are rather extensively interrelated. They work together and a part of the content Právo produces is actually shared with Novinky.cz and published there as well. The thesis examines the extent to which this happens, through a case study that takes a look at the Czech national news section, more specifically the way the government crisis was reported on in the May of 2017. The thesis also analyzes how the crisis was interpreted by the opinion editorial contributors of both of the examined news sources as well as focuses on their different takes of the subject, as the opinion editorial contributors help each news source create its public profile. Právo and Novinky.cz share a duo of opinion editorial contributors, Alexandr Mitrofanov a Jiří Pehe, who contribute to both the online daily and the newspaper. Apart from them, Právo and Novinky.cz have other contributors to their opinion editorials, some of whom are connected to political parties, which is nearly unique in

the Czech media landscape. These other contributors have inclinations towards varying ideological groups, which is what separates Novinky.cz and Právo.

Klíčová slova

Media, žurnalistika, Právo, Novinky.cz, konvergence

Keywords

Media, journalism, Pravo, Novinky.cz, convergence

Title

The Overlaps, Differences and Links Between the Daily Newspaper Právo and the Online Daily Novinky.cz

Obsah

Úvod	1
1. Přechod novin do online prostředí a konvergence médií	4
2. Historie deníku Právo	7
3. Vznik serveru Novinky.cz	12
4. Otázka vlastnictví deníku Právo a serveru Novinky.cz, redakční zodpovědnosti a provázanosti	14
5. Komentátoři jako politická profilace médií	16
6. Případová studie: Vládní krize v květnu 2017	19
6.1 Úvod	19
6.1.1 <i>Vymezení případové studie</i>	19
6.1.2 <i>Autorství u zpráv na serveru Novinky.cz</i>	20
6.2 Zvláštní redakční provázanost a odlišnosti ve zpravodajství Práva a Novinek	21
6.2.1 <i>Redaktoři Novinek publikující v Právu</i>	21
6.2.2 <i>Případ opačného vyznění zprávy: Neoficiální versus oficiální zdroje</i>	22
6.2.3 <i>Případ odlišného pojetí vyváženosti</i>	24
6.2.4 <i>Spolupráce redakcí při personálním vytížení</i>	25
6.2.5 <i>Přebírání obsahu mezi Právem a serverem Novinky.cz během květnové vládní krize</i>	26
6.3 Komentáře a komentátoři v Právu a Novinkách, rozdíly v profilaci těchto médií	27
6.3.1 <i>Sdílení komentátorů</i>	28
6.3.2 <i>Komentátoři, které Právo a Novinky nesdílejí</i>	29

6.3.3	<i>Rozdílné členství ve stranách u politických komentátorů</i>	30
6.3.4	<i>Jak psali komentátoři o květnové vládní krizi na Novinkách</i>	31
6.3.5	<i>Jak psali komentátoři o květnové vládní krizi v Právu</i>	33
6.3.6	<i>Rozdílná interpretace květnové vládní krize</i>	35
	Závěr	37

Summary

Použitá literatura

Použité zdroje

Seznam příloh

Příloha č. 1: Články z domácí rubriky serveru Novinky.cz (seznam + graf)

Příloha č. 2: Články z domácí rubriky deníku Právo (seznam + graf)

Příloha č. 3: Otázka vlastnictví deníku Právo a serveru Novinky.cz a redakční zodpovědnosti (grafika)

Úvod

Předmětem této práce je objasnění vzájemného vztahu mezi dvěma médii, jimiž jsou Právo a Novinky.cz, nakolik jsou provázaná a na sobě závislá média a zvláště pak, jak probíhá jejich konvergence ve zpravodajství, což práce zjišťuje pomocí případové studie zaměřující se na to, jak média informovala o květnové vládní krizi v roce 2017. Zaměřuje se také na dvojici komentátorů, kteří píšou jak pro Právo, tak pro Novinky.cz, a u ostatních komentátorů, které Právo a Novinky.cz nesdílejí, se zajímá o to, nakolik se dané médium politicky profiluje jinak než to druhé.

Jak Novinky.cz, tak i deník Právo patří již řadu let mezi přední česká média.¹ Zvláště Právo si v sobě nese bohatou historii. Tento deník si prošel etapami od stranického tisku sociálních demokratů ke komunistickému deníku a také exilového či ilegálního vydávání až k dnešnímu stavu. To Novinky.cz mají samozřejmě historii mnohem kratší, ale i tak ilustrují velký posun v rámci českých médií, jelikož původně šlo o jednu z prvních amatérsky žurnalistických webových stránek na českém internetu, od níž se Novinky.cz dostaly do pozice jednoho z nejsilnějších zdrojů informací v českém online prostředí s obrovským množstvím čtenářů.

¹ ŠMÍD, Milan. Česká média 1995 - 2005, léta technického pokroku a zrání. In: *10 let v českých médiích*. Praha: Portál pro Newton Information Technology, 2005, s. 26-28. ISBN 80-7178-925-9.

I tak se zdá, že zrovna tato dvě média v současnosti nejsou v centru pozornosti prací podobných, jako je tato. Jediněčný je přitom i jejich vzájemný vztah.

Zatímco provázanost například mezi tištěnými Lidovými novinami a webovým serverem Lidovky.cz je naprosto zjevná, vztah mezi deníkem Právo a serverem Novinky.cz už vůbec tak patrný není. Lidé tak často vůbec netuší, že některé články umístěné na webu Novinek (aneb serveru Novinky.cz) píší redaktori Práva a jde ve skutečnosti o zprávu převzatou z tištěného deníku.² Kromě toho deník Právo a server Novinky.cz spadají pod jednu mediální společnost, ale částečně pod rozdílné vlastníky.

Tato práce na základě zpráv a sekundárně rozhovorů ve zpravodajské rubrice o květnové vládní krizi roku 2017 zkoumá, jaký podíl v obsahu serveru Novinky.cz zastupovaly převzaté texty z deníku Právo, či obecněji od redaktorů deníku Právo. Ukazuje i případy, kdy tomu bylo naopak a také kdy obě redakce na tvorbě zprávy vzájemně spolupracovaly.

Unikátem obou médií je v rámci české mediální krajiny také to, že mají své pravidelné komentátory, kteří jsou aktivní v politice. Díky tomu se dá mnohem lépe mluvit u těchto médií o jejich politické profilaci. Co je běžné například ve Spojených státech, zde nabízí z mainstreamových médií téměř jen tato dvojice. O tématu vypovídá - zejména kvůli nedostatečné debatě o politickém směřování médií v Česku - v této práci i samostatná teoretická kapitola. Na rozdíl od teze však práce neporovnává autory

² Tato skutečnost unikla například i jednomu z českých internetových průkopníků Jiřímu Hlavenkovi. In: HLAVENKA, Jiří. [Novinky.cz na úrovni Aeronetu: tenhle článek je čistá lež...]. In: *Facebook* [online]. 16. 4. 2018 9:51. [cit./vid. 17. 4. 2018]. Dostupné z:

<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10157466918618902&set=a.10150510138973902.466063.706338901&type=3&theater;>

Namátkou pak kupříkladu tato skutečnost unikla i autorovi facebookového příspěvku zde: Svobodní a Soukromníci Zlínský kraj. [Novinky napsaly o svatbě senátora Valenty moc pěkný článek...]. In: *Facebook* [online]. 14. 5. 2016 18:05. [cit./vid. 12. 4. 2018]. Dostupné z:

<https://www.facebook.com/SaSzlk/posts/1726109574270644;>

Pak také zde: FONIOK, Pavel. [Novinky napsaly diskuse zablokována...]. In: *Facebook* [online]. 22. 9. 2015 11:06. [cit./vid. 12. 4. 2018]. Dostupné z:

<https://www.facebook.com/pavel.foniok/posts/768784679910356;>

Také zde: REMEŠOVÁ, Pavla. [D zatím nejlepší článek co novinky napsaly...]. In: *Facebook* [online]. 13. 12. 2014 16:21. [cit./vid. 17. 4. 2018]. Dostupné z:

<https://www.facebook.com/pavla.remesova.3/posts/10205822478427233;>

I zde: BATKOVÁ, Jana. [Konečně i Novinky napsaly článek...]. In: *Facebook* [online]. 17. 4. 2016 8:01. [cit./vid. 12. 4. 2018]. Dostupné z:

[https://www.facebook.com/groups/milos.zeman.je.nas.prezident/permalink/1142652722433397/;](https://www.facebook.com/groups/milos.zeman.je.nas.prezident/permalink/1142652722433397/)

A také především k redakci Novinek místo k redakci Práva a jejímu dlouhodobému redaktorovi Vladimíru Plesníkovi se též obracel ve svém kritickém facebookovém příspěvku asistent náměstkyně pražské primátorky Matěj Michalk Žaloudek zde: ŽALOUDEK, Matěj Michalk. [Na Novinky.cz vyšel článek s názvem...]. In: *Facebook* [online]. 29. 4. 2018 22:40. [cit./vid. 30. 4. 2018]. Dostupné z:

<https://www.facebook.com/matej.zaloudek.3/posts/10213241458645445>

komentářů o květnové vládní krizi z hlediska jejich vlastní ideologie, což by byl spíše námět pro navazující práci z oblasti politologie. Rovněž také oproti tezi opomíjí teoretickou kapitolu o formátu zprávy v tištěném médiu a formátu zprávy ve webovém médiu, neboť žánrové charakteristiky se rozvolňují³, a tak by žánrový popis v rámci krátké kapitoly v této práci byl jen dosti formální charakteristikou. Právě rozvolňování žánru zprávy by mohlo být námětem příští práce.

Co se týče politických komentátorů v deníku Právo a na serveru Novinky.cz, existují v současné době jen dva, kteří píší pravidelně pro obě tato média. A to již několik let. Jedná se o novináře Alexandra Mitrofanova a politologa Jiřího Pehe.^{4 5} A oba přiznávají, že psaní do webového média a na stránky tištěných novin vnímají odlišně a že psaní do Práva a do Novinek má, alespoň pro ně, svá zvláštní specifika.

Komentáře týkající se květnové vládní krize pak práce sleduje ve své praktické části, přičemž má za cíl zjišťovat, zdali se interpretace této několikadenní politické události v jednom a druhém médiu shoduje. A když nikoli, informuje o tom, kde hledat důvody odlišnosti obou médií.

³ OSVALDOVÁ, Barbora, ed. Zpravodajství v médiích. Praha: Karolinum, 2001, s. 7. ISBN 80-246-0248-2.

⁴ PEHE, Jiří. *Demokracie bez demokratů: úvahy o společnosti a politice*. Praha: Prostor, 2010. Střed (Prostor). ISBN 978-80-7260-234-6.

⁵ PEHE, Jiří. *Na konci světa: úvahy a glosy o povaze naší současnosti*. Praha: Prostor, 2015. Střed (Prostor). ISBN 978-80-7260-318-3.

1. Přejchod novin do online prostředí a konvergence médií

Příchod internetu znamenal pro média obrovský zlom.⁶ Od druhé půle devadesátých let tištěným médiím vzrůstala konkurence v podobě nejprve amatérské webové žurnalistiky⁷, což je i případ počátků webu Novinky.cz, později online média procházela profesionalizací a vedle nich přibývají i webové verze již zavedených médií. Dnes média fungující v online světě nazýváme *novými médii*.

„Vydavatelé se webu a jeho možností nejprve lekli. Viděli v něm konkurenci a potenciální ohrožení svého byznysu. Proč by lidé kupovali papírové noviny, když to samé najdou ve svých počítačích zadarmo,“⁸ říkali si nejprve vydavatelé ve světě a obdobně i u nás. Ve vydávání na webu navíc sami neviděli příliš smyslu, jelikož netušili, jak takto obsah financovat. Většina obsahu totiž byla přístupná na webu bezplatně.⁹ Vydavatelé velkých médií však stejně téměř ihned zareagovali, neboť nechtěli být v závodě, kdo bude hrát prim na internetu, pozadu.¹⁰ Weby nasadily reklamu a koncem devadesátých let byly webové stránky pro zavedená česká média už samozřejmým doplňkem jejich jinak tištěné tvorby.¹¹

Médium, které se v souvislosti s touto dobou připomíná snad nejvíce v rámci českého kontextu, je *Neviditelný pes*.¹² Tyto webové žurnalistické stránky založil Ondřej Neff, který je kvůli tomu v České republice považován za jednoho z průkopníků na poli nových médií.¹³ Jeho projekt byl úspěšný i díky tomu, že v té době byl Neff již známým novinářem a spisovatelem a že konkurence v této oblasti téměř žádná nebyla.

⁶ ČERMÁK, Miloš. Nová média. Úvod a stručná historie. In: *Žurnalistika v informační společnosti: digitalizace a internetizace žurnalistiky : proměny a perspektivy žurnalistiky v epoše digitálních médií aneb nová média teoreticky i prakticky*. Praha: Karolinum, 2009, s. 20. ISBN 978-80-246-1684-1.

⁷ ŠMÍD, Milan. Česká média 1995 - 2005, léta technického pokroku a zrání. In: *10 let v českých médiích*. Praha: Portál pro Newton Information Technology, 2005, s. 28. ISBN 80-7178-925-9.

⁸ ČERMÁK, Miloš. Nová média. Úvod a stručná historie. In: *Žurnalistika v informační společnosti: digitalizace a internetizace žurnalistiky : proměny a perspektivy žurnalistiky v epoše digitálních médií aneb nová média teoreticky i prakticky*. Praha: Karolinum, 2009, s. 20. ISBN 978-80-246-1684-1.

⁹ ČERMÁK, Miloš. Nová média. Úvod a stručná historie. In: *Žurnalistika v informační společnosti: digitalizace a internetizace žurnalistiky : proměny a perspektivy žurnalistiky v epoše digitálních médií aneb nová média teoreticky i prakticky*. Praha: Karolinum, 2009, s. 20. ISBN 978-80-246-1684-1.

¹⁰ ŠMÍD, Milan. Česká média 1995 - 2005, léta technického pokroku a zrání. In: *10 let v českých médiích*. Praha: Portál pro Newton Information Technology, 2005, s. 28. ISBN 80-7178-925-9.

¹¹ ŠMÍD, Milan. Česká média 1995 - 2005, léta technického pokroku a zrání. In: *10 let v českých médiích*. Praha: Portál pro Newton Information Technology, 2005, s. 28. ISBN 80-7178-925-9.

¹² ŠMÍD, Milan. Česká média 1995 - 2005, léta technického pokroku a zrání. In: *10 let v českých médiích*. Praha: Portál pro Newton Information Technology, 2005, s. 28. ISBN 80-7178-925-9.

¹³ OSVALDOVÁ, Barbora (ed.). *Zpravodajství v médiích*. Praha: Karolinum, 2001, s. 102. ISBN 80-246-0248-2.

Jako první projekt tohoto typu získal publicitu a jako první vlna zájmu zafungoval článek o Neviditelném psu v časopisu Týden¹⁴ a fungovala zde i zvědavost českého publika, které poprvé poznalo internet a jeho možnosti.

Zpočátku nebylo redakcím vždy jasné, „*jaký je rozdíl mezi publikováním určitého obsahu třeba v tištěném médiu a publikováním na internetu.*“¹⁵ Hojnou praxí bylo takzvané překlápění textů z novin na webové stránky a vytváření kopie (*zrcadla*)¹⁶ již existujících textů či médií, což probíhalo často bez souhlasu autorů.¹⁷ „*Především však mezi uživateli internetu panoval (a zčásti ještě panuje) názor, že informace publikované na internetu jsou tzv. volné, a je tedy možné s nimi dělat cokoli.*“¹⁸ Tato praxe „překlápění“ textů do jisté míry funguje dodnes, byť se v rámci zavedených médií již profesionalizovala. Využívají ji mediální společnosti vydávající tištěná periodika, jejichž obsah většinou částečně, byť v některých případech i celý umísťují na své webové stránky, a to zpravidla se zpožděním oproti vydání textu v papírové formě.

Tento jev zapadá do toho, co nazýváme tzv. konvergencí médií. „Objevuje se ve dvou hlavních významech: jako popis technických aspektů integrace telekomunikace, informatiky a médií, a také jako metafora rozsáhlého procesu změn, k němuž tento jev přispívá. Tento termín je občas, i když zřídka, chápán také v užším významu – jsou jím popisovány činnosti jednoho subjektu v oblasti různých médií, zvláště tehdy, dochází-li mezi jeho různými sekcemi k tzv. programově-produkční konvergenci.“¹⁹ Právě v tomto užším významu jej používá i tato práce.

Příkladem konvergence médií a konkrétně překlápění textů budiž i sám Neviditelný pes, který dodnes překlápí některé články především z Lidových novin, ale i z jiných médií. Ovšem i Lidové noviny část svého obsahu „překlápějí“ na své stránky

¹⁴ ČERMÁK, Miloš. Nová média. Úvod a stručná historie. In: *Žurnalistika v informační společnosti: digitalizace a internetizace žurnalistiky : proměny a perspektivy žurnalistiky v epoše digitálních médií aneb nová média teoreticky i prakticky*. Praha: Karolinum, 2009, s. 28. ISBN 978-80-246-1684-1.

¹⁵ STIBRAL, Milan. Komu patří informace na internetu?. In: *10 let v českých médiích*. Praha: Portál pro Newton Information Technology, 2005, s. 64. ISBN 80-7178-925-9.

¹⁶ OSVALDOVÁ, Barbora (ed.). *Zpravodajství v médiích*. Praha: Karolinum, 2001, s. 99. ISBN 80-246-0248-2.

¹⁷ STIBRAL, Milan. Komu patří informace na internetu?. In: *10 let v českých médiích*. Praha: Portál pro Newton Information Technology, 2005, s. 64. ISBN 80-7178-925-9.

¹⁸ STIBRAL, Milan. Komu patří informace na internetu?. In: *10 let v českých médiích*. Praha: Portál pro Newton Information Technology, 2005, s. 64. ISBN 80-7178-925-9.

¹⁹ JAKUBOWICZ, Karol. *Nová ekologie médií: konvergence a mediamorfóza*. Zlín: Verbum, 2013, s. 27. ISBN 978-80-87500-38-5.

Lidovky.cz – obdobně, jako většina jejich konkurentů. Tradiční média tak zúročují „využívání internetu jako doplňkového kanálu při šíření obsahů“²⁰, což jim dovoluje zasáhnout širší publikum, či dokonce publikum, které se od příjemců obsahu v původní podobě odlišuje, neboť tištěná média obecně čte v určitých vybraných ohledech jiná skupina obyvatel než online média. Díky reklamě to může médiím přinést větší zisky, navíc náklady pro sekundární publikaci jsou nízké.²¹ V publikaci článku z tištěného média do online média mohou navíc redaktori sdělení obohatit o interaktivní prvky či třeba obsah upravit, doplnit, nebo jej doplňovat průběžně.²²

Současným trendem v rámci lehce obecnějšího pojetí konvergence médií je provázanost redakcí v rámci jednoho mediálního domu, například v Mafře, kde spolupracují redaktori Lidových novin, Mf Dnes, tak i serveru Lidovky.cz a iDnes.cz.²³ Do určité míry probíhá slučování redakcí i v rámci newsroomu a mnohdy se dokonce stírá rozdíl mezi tím, kdo spadá pod jaké médium v rámci mediálního domu, což se týká například také redaktorů serveru Aktuálně.cz a Hospodářských novin, respektive webového serveru iHNed.cz.²⁴ Slučování newsroomů je v současné době obecně časté.²⁵

²⁰ JAKUBOWICZ, Karol. *Nová ekologie médií: konvergence a mediamorfóza*. Zlín: Verbum, 2013, s. 31. ISBN 978-80-87500-38-5.

²¹ JAKUBOWICZ, Karol. *Nová ekologie médií: konvergence a mediamorfóza*. Zlín: Verbum, 2013, s. 28. ISBN 978-80-87500-38-5.

²² JAKUBOWICZ, Karol. *Nová ekologie médií: konvergence a mediamorfóza*. Zlín: Verbum, 2013, s. 31. ISBN 978-80-87500-38-5.

²³ SLÍŽEK, David. iDNES, MF DNES a Lidové noviny spojí některé redakce, odejít mají desítky lidí. *Lupa.cz* [online]. 12. 10. 2012. [cit./vid. 24. 2. 2018], Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/idnes-mf-dnes-a-lidove-noviny-spoji-nektere-redakce-odejit-maji-desitky-lidi/>

²⁴ Redaktori působící v těchto spolupracujících médiích jsou například Radek Bartoníček (viz https://twitter.com/R_Bartonicek), Markéta Hronová (viz <https://twitter.com/HrMarketa>), Adéla Skoupá (<https://twitter.com/skoupaa>), Markéta Šrajbrová (viz <https://twitter.com/MSrajbrova>) a Simone Radačičová (viz <https://twitter.com/radacicova>). [cit/vid 1. 5. 2018]

²⁵ JAKUBOWICZ, Karol. *Nová ekologie médií: konvergence a mediamorfóza*. Zlín: Verbum, 2013, s. 36. ISBN 978-80-87500-38-5.

2. Historie deníku Právo

Dějiny současného deníku Právo sahají až ke konci 19. století. V tomto období list představoval stranický tisk české sociální demokracie a nesl původní název *Právo lidu*. Vznikl v době nastupujícího stranického tisku společně například s agrárnickým *Venkovem*, či národně sociálním *Českým slovem*.²⁶

Právo lidu vzniklo v roce 1893, tehdy ještě jako list východočeské sociální demokracie, ale zanedlouho se stalo již ústředním deníkem strany, a to o čtyři roky později.²⁷ V roce 1912 ho pak doplnil *Večerník Práva lidu*, který byl od roku 1926 jako hlavičkový list²⁸ s názvem *Přítel lidu* distribuován na venkov. O dva roky později vznikla ještě brněnská mutace tohoto listu pod názvem *Moravský přítel lidu*.²⁹

Právo lidu bylo čtené převážně v politicky angažovaných kruzích, dbalo na seriózní podání informací³⁰ a jako první z deníků přišlo v období před první světovou válkou s otištěnou fotografií.³¹ Stejně jako ostatní tisk sociálních demokratů jej tiskla Lidová tiskárna Antonína Němce a spol. sídlící přímo v Lidovém domě, který byl sídlem strany – stejně jako v současné době.³² Mezi jeho přispěvatele patřil i Jaroslav Seifert.

Většinou se však v souvislosti s historií současného deníku *Právo* připomíná poněkud jiná kapitola. Situaci, ve které se počátkem dvacátých let ze sociální demokracie vydělila její levicovější platforma, čímž vznikla komunistická strana, kopíroval i tisk. Od 21. září 1920 začalo vycházet vedle sociálně demokratického *Práva lidu* ještě komunistické *Rudé právo*. Po ustavujícím sjezdu KSČ konaném ve dnech 14.

²⁶ KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Praha: Portál, 2010, s. 23. ISBN 978-80-7367-698-8.

²⁷ BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Praha: Grada, 2011. Žurnalistika a komunikace, s. 144. ISBN 978-80-247-3028-8.

²⁸ Pozn.: Jako hlavičkový list označujeme ta periodika, která vycházela pouze pod jiným názvem, ale neměnil se obsah, který přebíral od mateřského listu.

²⁹ KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Praha: Portál, 2010, s. 50. ISBN 978-80-7367-698-8.

³⁰ KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Praha: Portál, 2010, s. 49. ISBN 978-80-7367-698-8.

³¹ BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Praha: Grada, 2011. Žurnalistika a komunikace, s. 138. ISBN 978-80-247-3028-8.

³² BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Praha: Grada, 2011. Žurnalistika a komunikace, s. 168. ISBN 978-80-247-3028-8.

až 16. května 1921 se *Rudé právo* oficiálně stalo ústředním tiskem komunistické strany.³³

S příchodem druhé světové války a dní, které jí předcházely, postihly oba deníky represe. Do té doby však běžně vycházely a existovaly vedle sebe.

Druhá republika znamenala pro KSČ zákaz činnosti včetně zákazu komunistických tiskovin. *Rudé právo* tak od 20. října 1938 přestalo vycházet.³⁴ O něco později postihl osud i *Právo lidu*, které podobně jako mnoho dalších periodik – zvláště levicových a antifašistických – bylo perzekuováno. Sociální demokracie byla v roce 1938 rozpuštěna a řada straníků přešla k Národní straně práce, která v této době nebyla zakázána. Ačkoli *Právo lidu* ještě nějakou dobu vycházelo, od prvního ledna 1939 jej nahradil nástupnický list *Národní práce*, který byl ústředním listem právě Národní strany práce.³⁵

Během druhé světové války byly někdejší list sociálních demokratů a *Rudé právo* ve značně odlišné situaci. Zatímco *Národní práce* oficiálně vycházela po celou dobu války a na jejím konci v květnu roku 1945 zůstala jedním z pouhých dvanácti deníků, které v protektorátu stále mohly vycházet³⁶, *Rudé právo* vycházet nesmělo. Kvůli tomu vstoupilo do ilegality. První číslo vyšlo již v srpnu 1939 a ostatní tituly ne zcela periodicky následovaly.³⁷ Poslední podzemní číslo vyšlo 1. května 1945.³⁸

Konec války znamenal zásadní proměnu mediální sféry. Veškeré tituly musely projít faktickou přeregistrací, řada z nich zanikla, vznikly nové a ty, které vycházely za protektorátu, se z projevu distance od této éry přejmenovávaly (například *České slovo* na *Svobodné slovo* či *Lidové listy* na *Lidovou demokracii*). To se však nedotklo ani *Práva lidu* ani *Rudého práva*, které pod svými názvy oficiálně za protektorátu nikdy nevycházely. Sociálně demokratické *Právo lidu* bylo obnoveno, znovu legálně začalo vycházet také *Rudé právo*.

³³ BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Praha: Grada, 2011. Žurnalistika a komunikace, s. 169. ISBN 978-80-247-3028-8.

³⁴ KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Praha: Portál, 2010, s. 77. ISBN 978-80-7367-698-8.

³⁵ KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Praha: Portál, 2010, s. 80. ISBN 978-80-7367-698-8.

³⁶ KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Praha: Portál, 2010, s. 100. ISBN 978-80-7367-698-8.

³⁷ BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Praha: Grada, 2011. Žurnalistika a komunikace, s. 210. ISBN 978-80-247-3028-8.

³⁸ KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Praha: Portál, 2010, s. 103. ISBN 978-80-7367-698-8.

Zanedlouho po konci třetí republiky a únorovém komunistickém převratu proběhlo nucené včlenění sociálních demokratů do komunistické strany. Současně s koncem existence sociálně demokratické strany v červnu roku 1948 zanikl i tisk strany. Poslední číslo deníku Právo lidu vyšlo 30. června 1948.³⁹ Následující den již předplatitelé tohoto listu do svých schránek automaticky dostali Rudé právo, přičemž číslování Práva lidu se v závorce začalo objevovat v titulech Rudého práva.

Pro komunisty se tak s úspěchem uzavřela kapitola, v níž se nejprve jako levicovější platforma sociálních demokratů ze strany vydělili, aby tuto stranu nakonec v roce 1948 převzali. A stejné to bylo i v případě tisku. Rudé právo, které se vydělilo od Práva lidu, se pasovalo do role jeho nástupníka. Od této chvíle bylo Rudé právo dominantním listem po celé období diktatury KSČ.

Po dlouhé odmlce vyšlo další Právo lidu až v roce 1978. Jednalo se o speciální exilové vydání k příležitosti stého výročí vzniku sociálně demokratické strany v nákladu 2000 kusů. Redigoval jej Jiří Loewy a po pozitivním ohlasu čísla se rozhodl jej zavést jako pravidelný exilový čtvrtletník vydávaný v německém Wuppertalu.⁴⁰ Loewy byl zároveň jeho vydavatelem a šéfredaktorem od roku 1978 až do roku 1989.⁴¹ Mezi klíčové autory patřili Karel Hrubý či Erazim Kohák. Náklad v roce 1989 činil 12 tisíc kusů.⁴²

Po listopadových událostech znovuzrozená ČSSD na krátkou dobu obnovila Právo lidu jako (stranický) deník. První číslo vyšlo 12. prosince 1989⁴³ a o tři dny později na jeho opětovné vydávání upozornilo Rudé právo, které publikovalo krátký rozhovor s jeho šéfredaktorem Vladimírem Soukupem. „*Obnovené Právo lidu navazuje na více než stoletou tradici sociálně demokratického tisku. Bohužel, posledních 41 let byla kontinuita Práva lidu u nás doma násilně přerušena,*“ uvedl v rozhovoru a zmínil se také o exilových vydáních.⁴⁴

³⁹ BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Praha: Grada, 2011. Žurnalistika a komunikace, s. 256. ISBN 978-80-247-3028-8.

⁴⁰ KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Praha: Portál, 2010, s. 233. ISBN 978-80-7367-698-8.

⁴¹ TOMEŠ, Josef. *Průkopníci a pokračovatelé: osobnosti v dějinách české sociální demokracie 1878-2003* : biografický slovník. Praha: Demos, 2004, s. 84. ISBN 80-239-2652-7.

⁴² KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Praha: Portál, 2010, s. 233. ISBN 978-80-7367-698-8.

⁴³ TOMEŠ, Josef, Jiří MALÍNSKÝ. O tradici, která zavazuje. In: TOMEŠ, Josef. *Průkopníci a pokračovatelé: osobnosti v dějinách české sociální demokracie 1878-2003* : biografický slovník. Praha: Demos, 2004, s. 15. ISBN 80-239-2652-7.

⁴⁴ JAŠKOVÁ, Kamila. Právo lidu po 41 letech. *Rudé právo*. 15. 12. 1989, roč. 70, č. 295, s. 2.

Dále v rozhovoru naráží na vzájemný vztah obou médií. „*Pokud jde o Rudé právo, přáli bychom si, aby v nejbližším vydání RP nebyl v jeho záhlaví uváděn podtitul Právo lidu. Zdá se nám to krajně nevhodné a neodpovídá to skutečnému stavu věci.*“⁴⁵ Pod rozhovorem následuje poznámka, že vedení redakce Rudého práva se rozhodla od tohoto dne záhlaví Práva lidu vyjmout.⁴⁶

Jako u mnoha dalších deníků vzniklých, či obnovených na přelomu osmdesátých a devadesátých let nemělo vydávání Práva lidu delšího trvání a jeho působení skončilo z finančních důvodů v roce 1992.⁴⁷ Za zmínku ovšem stojí, že jeho redaktorem byl od roku 1991 do začátku roku 1992 Alexandr Mitrofanov, který z něj pak přešel do tehdejšího nekomunistického Rudého práva⁴⁸, kde působí – už jako komentátor Práva – dodnes a je jedním z jeho nejvýznamnějších autorů a nejdéle zde působících autorů. Kromě tištěného Práva dnes píše komentáře také pro sesterský server Novinky.cz.

Co se týče Rudého práva, tak to na počátku nového demokratického režimu prodělalo úspěšnou, i když poněkud divokou privatizaci a změnilo se obsahově i ideově. Vývoj to však nebyl zcela zlomový.

Fungování po Sametové revoluci pro list neznamenovalo změnu jména. Vazbu na KSČ v záhlaví sice list odboural 16. října 1990⁴⁹, kdy se jeho podtitul změnil na „Levicový list“, přídatné jméno „Rudé“ však zůstávalo stejně jako předplatitelé komunistického Rudého práva⁵⁰. V létě 1991 podtitul prodělal ještě jednu proměnu a změnil se na „*Nezávislý list*“. Teprve v roce 1994 vedení listu přídatné jméno „Rudé“ zmenšilo a posunulo ho dále od slova „Právo“ v názvu. Prvního listopadu roku 2005⁵¹

⁴⁵ Tamtéž

⁴⁶ Tamtéž.

⁴⁷ TOMEŠ, Josef, Jiří MAÍLNSKÝ. O tradici, která zavazuje. In: TOMEŠ, Josef. *Průkopníci a pokračovatelé: osobnosti v dějinách české sociální demokracie 1878-2003* : biografický slovník. Praha: Demos, 2004, s. 16. ISBN 80-239-2652-7.

⁴⁸ TRHOŇ, Ondřej. Alexandr Mitrofanov: „Nemám nárok na pravdu. Já ji hledám.“ (rozhovor). *Ondřej Trhoň* [online]. 10. 12. 2013. [cit./vid. 24. 2. 2018], Dostupné z: <http://ondrejtrhon.blogspot.cz/2013/12/alexandr-mitrofanov-nemam-narok-na.html>

⁴⁹ BENDA, Josef. *Vlastnictví periodického tisku v České republice v letech 1989-2006*. Praha: Karolinum, 2007, s. 96. ISBN 978-80-246-1387-1.

⁵⁰ BENDA, Josef. *Vlastnictví periodického tisku v České republice v letech 1989-2006*. Praha: Karolinum, 2007, s. 97. ISBN 978-80-246-1387-1.

⁵¹ BENDA, Josef. *Vlastnictví periodického tisku v České republice v letech 1989-2006*. Praha: Karolinum, 2007, s. 116. ISBN 978-80-246-1387-1.

došlo ke konečné změně, kdy se Rudé právo přejmenovalo jen na *Právo*, což je stávající název tohoto deníku.⁵²

Vladimír Plesník, který v době vizuálních změn byl redaktorem *Práva* a je jím dodnes, je popsán v roce 1995 takto: „*Naše nové jméno souvisí s tím, že v podstatě je to přechod k tomu, abychom prostě nebyli spojeni s tou minulostí. (...) Rozhodli jsme se to dělat postupně. Rozbili jsme hlavičku, zmenšili jsme to rudé, a potom jsme to prostě dali pryč. (...) Musím říct, že s tou změnou jsme ztratili asi pět tisíc čtenářů.*“⁵³

V posledních letech se *Právo* obecně považuje za deník poměrně blízký myšlenkám sociální demokracie. Periodicitou tak navazuje na komunistické Rudé právo, ale ideově spíše na sociálně demokratické *Právo lidu*.

⁵² BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Praha: Grada, 2011. Žurnalistika a komunikace, s. 372. ISBN 978-80-247-3028-8.

⁵³ HALLENGA, Saskia. *Rudé Právo from 1965 to 1995: The Evolution of a Personality*. Praha, 1999, s. 107-108. Bakalářská práce. Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy. Vedoucí práce Olga Šmídová Matoušová.

3. Vznik serveru Novinky.cz

Za vznikem zpravodajsko-publicistického internetového serveru Novinky.cz stojí internetový podnikatel Ivo Lukačovič. Proslavil se především jako zakladatel firmy Seznam.cz, a. s. provozující stejnojmenný webový vyhledávač a webový portál. V současné době je předsedou představenstva firmy.⁵⁴ Požívá statusu hlavního vizionáře firmy, ale také jednoho z předních vizionářů na počátku internetu v českém prostředí.⁵⁵ Jeho jméno tak bývá zmiňováno například právě vedle Ondřeje Neffa.⁵⁶

Portál Seznam.cz vznikl na jaře roku 1996⁵⁷. Jakmile firma zaznamenala vzestup a vstup prvotních inzerentů, přibyl do jeho nabídky zpravodajsko-publicistický server, a tak v roce 1998 vznikly Novinky.cz.⁵⁸ Zpočátku byl koncipován spíše jako autorský a zábavní server, až později prodělal proměnu vyloženě v server zpravodajského typu.⁵⁹

Už v prvních letech fungování serveru Novinky.cz se snažil přibližovat médiím tradičním, a to celkem úspěšně. Články se redigovaly a poté je četl ještě korektor a autorům byl vyplácen za článek honorář.⁶⁰ Prvního prosince roku 1998 Novinky.cz nabídly publikování článků i autorům mimo užší redakci, za něž nabízely honorář v rozmezí dvou set až čtyř set korun.⁶¹

Zmiňovaná proměna proběhla v roce 2003, kdy se spoluvydavatelem stalo vydavatelství Borgis, a. s. stojící především za deníkem Právo. Struktura a grafika webových stránek se změnila, žlutozelené provedení⁶² nahradila kombinace červené a

⁵⁴ Celé představenstvo a management společnosti je možné vidět zde:

Představenstvo | O společnosti Seznam.cz, In: *Seznam.cz* [online], [cit./vid. 13. 2. 2018], Dostupné z: <https://onas.seznam.cz/cz/top-management.html>

⁵⁵ ČERMÁK, Miloš. Nová média. Úvod a stručná historie. In: *Žurnalistika v informační společnosti: digitalizace a internetizace žurnalistiky : proměny a perspektivy žurnalistiky v epoše digitálních médií aneb nová média teoreticky i prakticky*. Praha: Karolinum, 2009, s. 28. ISBN 978-80-246-1684-1.

⁵⁶ Tamtéž.

⁵⁷ Tamtéž.

⁵⁸ ČERMÁK, Miloš. Nová média. Úvod a stručná historie. In: *Žurnalistika v informační společnosti: digitalizace a internetizace žurnalistiky : proměny a perspektivy žurnalistiky v epoše digitálních médií aneb nová média teoreticky i prakticky*. Praha: Karolinum, 2009, s. 29. ISBN 978-80-246-1684-1.

⁵⁹ ROK 1998 | O společnosti Seznam.cz [online], [cit./vid. 13. 2. 2018], Dostupné z: <https://onas.seznam.cz/cz/o-firme/historie-firmy/1998/>

⁶⁰ ČERMÁK, Miloš. Nová média. Úvod a stručná historie. In: *Žurnalistika v informační společnosti: digitalizace a internetizace žurnalistiky : proměny a perspektivy žurnalistiky v epoše digitálních médií aneb nová média teoreticky i prakticky*. Praha: Karolinum, 2009, s. 29. ISBN 978-80-246-1684-1.

⁶¹ Novinky: Chcete psát pro Novinky?. In: *Novinky.cz* [online], [cit./vid. 13. 2. 2018], Dostupné z: <http://web.archive.org/web/19981201035812/http://www.novinky.cz/Index/Internet/652.html>

⁶² Tehdejší grafické řešení stránek je možno vidět z archivu například zde:

Novinky: Útery 1.prosince 1998, 22:31. In: *Novinky.cz* [online], 1. 12. 1998. [cit./vid. 13. 2. 2018] Dostupné z: <http://web.archive.org/web/19981201213407/http://www.novinky.cz/>

kaštanové, kterou si online zpravodajský server drží dodnes. Do záhlaví přitom přibylo označení „*on-line magazin deníku PRÁVO & portálu Seznam.cz*“ a provázanost s tištěným deníkem Právo a zároveň profesionalizace byla jasně viditelná.

Pouhé dva měsíce od spuštění serveru Novinky.cz jako společného projektu společností Seznam.cz, a. s. a BORGIS, a. s. se stal dle výsledků nezávislého auditu iDot.cz nejsledovanějším zpravodajským serverem na českém internetu a mezi všemi webovými stránkami se Novinky.cz umístily na druhém místě před konkurenčním serverem iDnes.cz. To první přitom obsadil mateřský portál Seznam.cz.⁶³

Aby Novinky.cz získaly na věhlasu v prvních letech svého fungování, nabraly do svých řad známé novináře z tištěných médií jako Petra Koubského, Františka Fuku či později Tomáše Baldýnského.⁶⁴

K vytvoření renomé vsazením na známá jména tak Novinky.cz použily stejnou taktiku jako řada dalších žurnalistických serverů v zahraničí. Jmenujme například internetový magazín Slate společnosti Microsoft, jehož šéfredaktorem se v jeho počátku v roce 1995 stal Michael Kinsley, známý americký novinář, přední politický komentátor, moderátor pořadu Crossfire na CNN a bývalý šéfredaktor renomovaného liberálního časopisu The New Republic. Jeho kolegové novináři v té době nad jeho rozhodnutím vydat se k internetové žurnalistice značně podivovali a byl jeden z prvních známějších amerických novinářů, kteří papír vyměnili za webový server.⁶⁵

S obdobnou taktikou na mediální trh vstoupily v roce 2016 i Seznam zprávy, které shodně jako Novinky.cz spadají pod společnost Seznam.cz, když do své redakce získaly novináře jako je Jiří Kubík, Jindřich Šídlo či Jakub Unger z jiných, již zavedených médií. Seznam zprávy vsadily hlavně na audiovizuální obsah a začátkem roku 2018 k nim přibyla ještě Televize Seznam. Fungují však odděleně od Novinek a Práva.

⁶³ Novinky.cz na špičce v online zpravodajství – Blog Seznam.cz [online], [cit./vid. 13. 2. 2018], Dostupné z:

<https://blog.seznam.cz/2003/06/novinkycz-na-spicce-v-online-zpravodajstvi/>

⁶⁴ ČERMÁK, Miloš. Nová média. Úvod a stručná historie. In: *Žurnalistika v informační společnosti: digitalizace a internetizace žurnalistiky : proměny a perspektivy žurnalistiky v epoše digitálních médií aneb nová média teoreticky i prakticky*. Praha: Karolinum, 2009, s. 29. ISBN 978-80-246-1684-1.

⁶⁵ ČERMÁK, Miloš. Nová média. Úvod a stručná historie. In: *Žurnalistika v informační společnosti: digitalizace a internetizace žurnalistiky : proměny a perspektivy žurnalistiky v epoše digitálních médií aneb nová média teoreticky i prakticky*. Praha: Karolinum, 2009, s. 23. ISBN 978-80-246-1684-1.

4. Otázka vlastnictví deníku Právo a serveru Novinky.cz, redakční zodpovědnosti a provázanosti

Mezi deníkem Právo a zpravodajským serverem Novinky.cz funguje propojení i v otázce vlastnictví médií. Novinky.cz spadají pod společnost Seznam.cz, která provozuje stejnojmenný vyhledávač a webový portál. Jejím zakladatelem a vlastníkem je Ivo Lukačovič, který počátkem roku 2016 odkoupil podíl od zahraničních fondů a stal se opět stoprocentním vlastníkem společnosti.⁶⁶

Společnost Seznam.cz se v červenci 2013 stala minoritním akcionářem vydavatelství Borgis. Vlastní 33,6 procent akcií této společnosti.⁶⁷ Majoritním akcionářem vydavatelství Borgis s 59 procenty akcií je přitom Zdeněk Porybný, který je zároveň dlouhodobým šéfredaktorem deníku Právo již od roku 1990, který vychází právě ve vydavatelství Borgis též od roku 1990.⁶⁸ Právo je v porovnání s konkurencí jednoznačně deníkem, který je po nejdelsí dobu ve vlastnictví českého subjektu.⁶⁹ Dále je již od roku 2003 vydavatelství Borgis dodavatelem obsahu pro zpravodajský server Novinky.cz a vykonává redakční odpovědnost spjatou se serverem Novinky.cz.⁷⁰

Kromě toho server Novinky.cz každodenně přebírá určitou část článků⁷¹ vycházejících v deníku Právo. Na web jsou takto „překlopeny“ některé zprávy či rozhovory z tisku. Často redakce serveru Novinky.cz zprávu přebírá bez úprav, zasahuje pouze do titulku, či poupraví perex, popřípadě do zprávy doplní interaktivní prvky jako například vložený facebookový status, o kterém se původní zpráva zmiňuje.⁷² Dokonce

⁶⁶ (bus), (mil). Ivo Lukačovič znovu plně ovládl Seznam. Podíl v řádech miliard odkupuje firma zpět od zahraničních fondů. iHNed.cz [online]. 7. 1. 2016 08:52. [cit./vid. 1. 5. 2018]. Dostupné z: <https://byznys.ihned.cz/c1-65064810-ivo-lukacovic-znovu-plne-ovladl-seznam-podil-v-radech-miliard-odkupuje-zpet-od-zahranicnich-fondu>

⁶⁷ Novinky. Seznam.cz vstoupil do vydavatelství Borgis. *Novinky.cz*. 16. 7. 2013. [cit./vid. 1. 5. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/ekonomika/307916-seznam-cz-vstoupil-do-vydavatelstvi-borgis.html>

⁶⁸ BENDA, Josef. *Vlastnictví periodického tisku v České republice v letech 1989-2006*. Praha: Karolinum, 2007, s. 96. ISBN 978-80-246-1387-1.

⁶⁹ BENDA, Josef. *Vlastnictví periodického tisku v České republice v letech 1989-2006*. Praha: Karolinum, 2007, s. 130. ISBN 978-80-246-1387-1.

⁷⁰ Rok 2003. *Seznam.cz*. [cit./vid. 1. 5. 2018]. Dostupné z: <https://onas.seznam.cz/cz/o-firme/historie-firmy/2003/>

⁷¹ Zde se myslí článků v obecném významu, z hlediska žurnalistických žánrů může jít o zprávu, rozhovor, či třeba i esej. Přebírání obsahu je i tématem této práce, která jej dokazuje ve své praktické části.

⁷² (jim), Trapnost, pohoršují se sociální demokraté nad Zemanem. *Novinky.cz* [online]. 6. 5. 2017. [cit./vid. 1. 5. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/437059-trapnost-pohorsuji-se-socialni-demokrate-nad-zemanem.html>

se na webu Novinky.cz objevuje kompletně celá příloha Práva SALON vycházející v tisku ve čtvrtek.⁷³ Na Novinkách vycházejí i zprávy a sekundárně rozhovory od redaktorů Práva, pokud obsahují čerstvé a důležité informace; v Právu se tak objeví někdy i později než na webu Novinek. Výjimečným případem je opačná praxe, kdy se zpráva ze serveru Novinky.cz objeví v tištěném vydání deníku Právo.⁷⁴

V kontextu českých médií je zde mezi tištěným médiem, představovaným zde deníkem Právo, a webovým médiem, představovaný serverem Novinky.cz, velmi specifický vztah. Jejich spolupráce nemá na českém mediálním trhu obdoby. Média, která jsou přímými konkurenty těchto médií, spadají zpravidla jak ve své online i tištěné formě pod stejného vlastníka, na rozdíl od dvojice médií, které jsou předmětem této práce a které mají otázku vlastnictví mnohem složitější. Týká se to čtveřice hlavních médií spadajících pod vydavatelství Mafra, kterými jsou Mf Dnes, iDnes.cz, Lidové noviny a Lidovky.cz, stejně tak jako trojice Hospodářské noviny, iHNed.cz a Aktuálně.cz od vydavatelství Economia, nebo třeba deníku E15 a jeho online verze E15.cz, které spadají pod stejný vydavatelský dům.

Spojitost mezi oběma médii byla v minulosti přiznaná v záhlaví serveru Novinky.cz, které neslo podtitul „*on-line magazín deníku PRÁVO & portálu Seznam.cz*“. V současné době se webových stránkách média píše pouze následující: „*Dodavatelem obsahu serveru Novinky.cz a osobou vykonávající redakční odpovědnost je společnost BORGIS a.s.*“. Dále tiráž obsahuje vedle kontaktu na redakci webového deníku i kontakt na redakci tištěného listu.

⁷³ SALON. *Novinky.cz*. [cit./vid. 1. 5. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/salon/>

⁷⁴ Tento případ uvádí i tato práce ve své praktické části.

5. Komentátoři jako politická profilace médií

Chceme-li sledovat názorovou a politickou profilaci určitého média typu deníku, či společensko-politického týdeníku, nebo měsíčníku, uchýlíme se nejvíce k názorové stránce listu, či obecně stránce s texty komentátorů. Právě názorová stránka do velké míry demonstruje názor listu, ačkoli bychom neměli opomíjet i zpravodajství, které svým zaměřením (agendou) a rámováním také poodkrývá názorová a hodnotová stanoviska redakce, či samotných redaktorů.⁷⁵

Celkem raritní situací je, když v jednom médiu redaktoři zpravodajství zastávají značně odlišné názory od komentátorů. I to se však stává, jak upozorňuje i novinář Pavel Páral především na starším příkladu Mladé fronty DNES: „Zpravodajství uhýbá poněkud doleva, zatímco názorové stránky ovládá konzervativní pravice. Možná to trochu mate čtenáře, ale není to v dějinách žurnalistiky nic neobvyklého a stává se to i v renomovaných světových titulech. Jeden čas byl podobně demokraticko-republikánský i *Wall Street Journal*.“⁷⁶

Zvláštní postavení v tom, jak určuje názory a stanoviska listu, má jednoznačně úvodník, neboli editorial. V českých médiích není tak častý a bývá podepsán šéfredaktorem, případně jeho zástupcem. Najdeme ho například v Respektu, ale dříve existoval i v Lidových nebo Hospodářských novinách.⁷⁷

Ačkoli prezentuje stanoviska redakcí ke kauzám, politickým stranám i jejich kandidátům, není v českém kontextu běžné, že by úvodník dával doporučení kandidátovi, či straně ve volbách, tzv. endorsement.⁷⁸ „Je to samozřejmě důsledek tradice, obavy abychom nepohněvali čtenáře, který smýšlí jinak než redakce,“ píše novinář Jindřich Šídlo, „i volebním systémem – ze dvou stran či kandidátů se samozřejmě vybírá lépe.“⁷⁹ I zde však pár příkladů najdeme. Jedním z nich je úvodník Respektu podepsaný jeho šéfredaktorem Erikem Taberym, který před říjnovými parlamentními volbami v roce 2017 doporučil volbu z trojice stran: KDU-ČSL, TOP 09

⁷⁵ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006, s. 165. ISBN 80-7367-096-8.

⁷⁶ PÁRAL, Pavel. Komentář o komentáři. In: OSVALDOVÁ, Barbora, ed. *O komentáři, o komentátorech: (kolektivní monografie k žánru)*. Praha: Karolinum, 2013, s. 39-40. ISBN 978-80-246-2237-8.

⁷⁷ ŠÍDLO, Jindřich. Komentář. In: OSVALDOVÁ, Barbora, ed. *O komentáři, o komentátorech: (kolektivní monografie k žánru)*. Praha: Karolinum, 2013, s. 69-70. ISBN 978-80-246-2237-8.

⁷⁸ Tamtéž.

⁷⁹ Tamtéž.

a hnutí STAN.⁸⁰ V anglosaském mediálním prostředí však jde o běžnou praxi a je spíše ojedinělé, když deník, či politický magazín endorsement žádnému kandidátovi, či straně nedá.

Dalším rozdílem je, že v českých denících se názorová rubrika musí zpravidla vměstnat na jedinou stránku novin, kdežto v anglosaském prostředí bývá i druhá, na nichž se objevuje tzv. „OP-ED“, což jsou komentáře, které jdou spíše proti názorům redakce, či s nimi redakce jednoduše nesouzní, přesto se jí zdá smysluplné tyto komentáře hlavně s poukazem na pluralitu vydávat. Důsledkem neexistence této druhé strany v českých denících bývá hranice mezi komentáři, kterými se prezentuje redakce, a komentáři, které by byly spíše z žánru „OP-ED“, značně mlhavá.⁸¹

Zvláštním typem komentátora je tzv. sloupkař. Jde o pravidelného autora, jehož text se objevuje v médiu nejčastěji s týdenní periodicitou. Má jasný den v týdnu, kdy jeho text vychází, pokud médium dodržuje specifika sloupku. Zároveň žurnalistický žánr sloupek je o něco odlehčenější než komentář. Přestože praxe může být i jiná, Šídlo uvádí: „*Sloupkař musí být vtipný nebo sentimentální, vlivný, nebo prvoplánově arogantní, nikdy ale nesmí být nudný.*“⁸²

Dále uvádí, že jeho postoje mohou být i „*silně zaujaté*“.⁸³ To potvrzuje i bývalá sloupkařka MF DNES Martina Riebauerová. „*Sloupek nemusí být tak vybroušený v argumentech jako komentář, o to by však měl být originálnější (...) [Jako sloupkař] si klidně můžete dovolit jít proti „oficiální názorové linii“ listu. Můžete napsat, v čem vy osobně fandíte kontroverzní chomutovské primátorce, respektive v čem jí rozumíte,*“ uvádí příklad.⁸⁴ Jedním z takto vyhraněných sloupkařů je například Owen Jones z britského listu Guardian, který je otevřeným sympatizantem labouristů, pro niž se opakovaně účastní i podomního přesvědčování voličů. V českém prostředí je takovým

⁸⁰ TABERY, Erik. UŽ ZASE URČUJEME CESTU. *Respekt*. 14. 10. 2017. [cit./vid. 28. 3. 2018], Dostupné též online z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2017/42/uz-zase-urcujeme-cestu>

⁸¹ ŠÍDLO, Jindřich. Komentář. In: OSVALDOVÁ, Barbora, ed. *O komentáři, o komentátorech: (kolektivní monografie k žánru)*. Praha: Karolinum, 2013, s. 76. ISBN 978-80-246-2237-8.

⁸² ŠÍDLO, Jindřich. Komentář. In: OSVALDOVÁ, Barbora, ed. *O komentáři, o komentátorech: (kolektivní monografie k žánru)*. Praha: Karolinum, 2013, s. 76. ISBN 978-80-246-2237-8.

⁸³ ŠÍDLO, Jindřich. Komentář. In: OSVALDOVÁ, Barbora, ed. *O komentáři, o komentátorech: (kolektivní monografie k žánru)*. Praha: Karolinum, 2013, s. 76. ISBN 978-80-246-2237-8.

⁸⁴ RIEBAUEROVÁ, Martina. Sloupek či komentář?. In: OSVALDOVÁ, Barbora, ed. *O komentáři, o komentátorech: (kolektivní monografie k žánru)*. Praha: Karolinum, 2013, s. 65-66. ISBN 978-80-246-2237-8.

příkladem z méně mainstreamového média sloupkař Deníku Referendum Petr Bittner, který je ve svých textech jak politicky angažovaný, tak rázný a používá též humor.⁸⁵

Za sloupkaře serveru Novinky.cz by se dal označit Václav Klaus mladší, jehož texty zde vycházejí vždy v pondělí a jehož politické názory jsou také jasně vyhraněné.^{86 87 88} Dokonce dodržuje i pravidlo sloupku o tom, že bývá odlehčenější a klidně i osobnější než běžný komentář. Přesto jsou zde jeho texty označeny jako komentář, což svědčí o současném rozvolnění žurnalistických žánrů.⁸⁹ Naopak Právo termín sloupek používá a vydává jej každý den. Kromě označení však sloupky v Právu nemají skoro žádná specifika tohoto žánru. Nejčastěji píše sloupek v Právu Josef Koukal, a to téměř každý den. Pokud v určitý den nemá Koukal v Právu názorový text, jako sloupek je uvozen text jiného z autorů názorové rubriky, například Alexandra Mitrofanova.⁹⁰

Obecně „komentáře jsou prostředkem k spolupůsobení médií na tvorbu názorů“⁹¹. I proto je pro média velkou otázkou, zda do názorové sekce listu pouštět politiky a jejich komentáře. Podíváme-li se na současnou situaci českých tištěných seriózních deníků a jejich postoj v této otázce, ukáže se, že se v odpovědi odlišují. Zatímco Právo uveřejňuje komentáře některých politiků, což tato práce postihuje ve své další části, a dělá to i MF DNES, v Hospodářských novinách, či v Deníku se tyto případy dají označit za výjimečné.

⁸⁵ Autor Petr Bittner. *Deník Referendum* [online]. [cit./vid. 22. 4. 2018], Dostupné online z: <http://denikreferendum.cz/autor/901-petr-bittner>

⁸⁶ Václav Klaus ml. *Novinky.cz* [online]. [cit./vid. 22. 4. 2018], Dostupné online z: <https://www.novinky.cz/hledej?w=V%C3%A1clav+Klaus+ml.&isPhrase=0§ion=1089&excludeWords=&dateFrom=&dateTo=>

⁸⁷ KLAUS, Václav. *Pondělní komentáře, aneb, Braňme normální svět*. Praha: Fortuna Libri, 2017. ISBN 978-80-7546-123-0.

⁸⁸ KLAUS, Václav. *Pondělní komentáře, aneb, Pravda psaná s láskou*. Praha: Fortuna Libri, 2016. ISBN 978-80-7546-054-7.

⁸⁹ In: OSVALDOVÁ, Barbora, ed. *O komentáři, o komentátorech: (kolektivní monografie k žánru)*. Praha: Karolinum, 2013, s. 10. ISBN 978-80-246-2237-8.

⁹⁰ PEHE, Jirí. [:@AlexandrMitrofa v Právu. Pointa (mluví mi z duše)...] In: *Twitter* [online]. 17. 5. 2017 10:05. [cit./vid. 5. 4. 2018]. Dostupné z: <https://twitter.com/JiriPehe/status/864753761570500608>

⁹¹ SCHULZ, Winfried a Irena REIFOVÁ. *Analýza obsahu mediálních sdělení. 2., přeprac. vyd.* Praha: Karolinum, 2004, s. 12-13. ISBN 80-246-0827-8.

6. Případová studie: Vládní krize v květnu 2017

6.1 Úvod

Účelem této případové studie je na příkladu vládní krize z května 2017 zjistit, zda existuje provázanost deníku Právo a serveru Novinky.cz v domácím zpravodajství, ukázat odlišný redakční přístup v některých konkrétních záležitostech jako je vyváženost, práce se zdroji, nebo ukázat, ve kterých případech na pojetí jedné zprávy redaktoři obou médií spolupracují.

Ve druhé části si případová studie všímá dvojice komentátorů, kteří píší jak pro Novinky, tak pro Právo. A sleduje také na příkladu květnové vládní krize roku 2017 odlišnosti v tom, jak ke své názorové rubrice a jejímu personálnímu složení obě média přistupují.

6.1.1 Vymezení případové studie

Případová studie sleduje, jak informovaly Novinky.cz a Právo o české vládní krizi v květnu 2017. Pro obě média je domácí politika dominantním tématem, které zpracovávají zpravodajsky v domácích rubrikách a je nejčastějším námětem komentářové rubriky obou médií. Proto se práce v případové studii věnuje právě událostem domácí politiky. Květnovou vládní krizi pro účel této práce vymezujeme od 2. května 2017, kdy tehdejší předseda vlády Bohuslav Sobotka (ČSSD) měl učinit kroky⁹² v návaznosti na svou kritiku tehdejšího ministra financí Andreje Babiše (ANO), a přestože se očekávala spíše personální výměna na postu ministra financí, premiér Sobotka celkem překvapivě oznámil, že podává demisi, čímž měla skončit celá vláda.⁹³

Jenže po třech dnech, 5. května 2017, názor Sobotka změnil a oznámil, že skutečně odvolává Andreje Babiše z postu ministra financí. Kromě nedostatečně vysvětlených pochybností o podnikání a majetkových poměrech Andreje Babiše je sekundárním tématem vládní krize situace na ministerstvu školství, mládeže a

⁹² Novinky. Premiér Sobotka oznámí, jak naloží s Babišem. *Novinky.cz* [online]. 2. 5. 2017 13:29. [cit./vid. 8. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/436639-premier-sobotka-oznami-jak-nalozi-s-babisem.html>

⁹³ (zpe). Končí celá vláda, oznámil Sobotka. *Novinky.cz* [online]. 2. 5. 2017 13:47 (Aktualizováno: 2. 5. 2017 15:42). [cit./vid. 8. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/436645-konci-cela-vlada-oznamil-sobotka.html>

tělovýchovy a vyšetřování zneužití sportovních dotací. Tehdejší ministryně školství, mládeže a tělovýchovy Kateřina Valachová (ČSSD) 9. května 2017 oznámila, že kvůli obvinění její náměstkyně Simony Kratochvílové sama rezignuje. Jako o jejím nástupci se mluví o jejím náměstkovi Stanislavu Štechovi, i když Novinky.cz jednou sekundárně zmiňují i Alenu Gajdůškovou (ČSSD). Štech se později, 21. června 2017, stává jako neustraník za ČSSD ministrem školství, mládeže a tělovýchovy.

Jako symbolické zakončení vládní krize v této práci považujeme 25. květen 2017, tedy den poté, co prezident Miloš Zeman na Hradě jmenoval ministrem financí Ivana Pilného (ANO) z důvodu možnosti analyzování prvotních mediálních reakcí. Práce tedy nepokrývá způsob informování o změnách na ministerstvu školství po 25. květnu 2017, neboť považuje tuto kauzu až za sekundární téma vládní krize.

Případová studie zahrnuje všechny zprávy a sekundárně rozhovory v rámci domácí rubriky za toto časové období jak v deníku Právo, tak na serveru Novinky.cz, které se tématu týkají, zmiňují ho, nebo alespoň jeho klíčové aspekty. V příloze této práce je seznam těchto zpráv včetně označení původu zprávy, tzn. které médium je jeho původním autorem.

Dále tato práce pracuje s komentáři v obou médiích vyhledaných za dané časové období pomocí mediálního archivu od společnosti Newton media za použití klíčových slov „Sobotka, vláda, krize“, které ponejvíce vystihují dané téma.

6.1.2 Autorství u zpráv na serveru Novinky.cz

U každého zpravodajského článku či rozhovoru uvádějí Novinky.cz pod samotným textem článku, kdo je jeho autorem. Základní formáty přiznaného autorství zpráv na serveru Novinky.cz jsou následující:

- 1) Zpráva je podepsána jménem autora a zpravodajským serverem (například „Jan Novák, Novinky“)
- 2) Zpráva je podepsána zkratkou autora a zpravodajským serverem (například „jno, Novinky“)

- 3) Zpráva nese pouze podpis redakce, respektive kolektivní redakční podpis „Novinky“
- 4) Zpráva je převzata z České tiskové kanceláře (ČTK) a není zásadnějším způsobem redakčně upravena, potom nalezneme podpis „ČTK“
- 5) Zpráva, která vznikla s využitím ČTK, ale je publikována s redakčními úpravami či dodatečným kontextem, nese podpis „Novinky, ČTK“
- 6) Zpráva, kterou redakce zpravodajského serveru převzala z tištěného deníku Právo, nebo kterou napsal redaktor tištěného deníku, která nese jméno autora a původního média (například „Karel Novotný, Právo“)
- 7) Zpráva, kterou redakce zpravodajského serveru převzala z tištěného deníku Právo, nebo kterou napsal redaktor tištěného deníku, která nese zkratku autora a původního média (například „kno, Právo“)

Vyskytnout se dále mohou jejich variace. Obdobně je autorství uváděno také v deníku Právo.

6.2 Zvláštní redakční provázanost a odlišnosti ve zpravodajství Práva a Novinek

Nejen z předešlé podkapitoly je už jasné, že server Novinky.cz přebírá část obsahu ze sesterského Práva. Cílem této podkapitoly je tento jev více popsat a zjistit, do jaké míry k tomuto jevu dochází, zjistit a popsat i jinou formu provázanosti obou médií i jejich rozdílný přístup v několika konkrétních případech během květnové vládní krize 2017, na kterou se tato práce zaměřuje.

6.2.1 Redaktoři Novinek publikující v Právu

Zatímco o událostech může web Novinek informovat v průběhu času, deník Právo je jakožto tištěné periodikum odkázáno pouze na svá vydání. Navíc nevychází v neděli a o státních svátcích, v rámci případové studie šlo o 8. květen.

K tomu, aby i redaktoři deníku Právo mohli informovat čtenáře o aktuálních událostech, těží ze své spolupráce s Novinkami. Redaktoři Práva tak některé své zprávy publikují na Novinkách jakožto sesterském médiu. Například jde o zprávu redaktorky Práva Karoliny Brožové ze středy 3. května 2017, která nejprve vyšla na Novinkách⁹⁴. Redaktorka psala o spekulacích, že by se do říjnových parlamentních voleb mohl stát premiérem Lubomír Zaorálek místo Bohuslava Sobotky. Jenže pro Právo na další den už stihla přichystat obsáhlejší zprávu o předpokládaném jednání o vládní krizi mezi Zemanem, Chovancem a Zaorálkem, neboť spolu měli letět do Číny, do níž původní informace zahrnuje.⁹⁵ Původní velmi krátká zpráva od redaktorky Práva založená především na citacích Zaorálka tak vyšla jen na Novinkách.

Komplexnější zprávu, která vyšla v Právu, však Novinky ve stejný den převzaly také.⁹⁶ Její základ s citacemi Zaorálka tak na Novinkách vyšel vlastně duplicitně. Některé redakce by původní zprávu spíše aktualizovaly o nové informace, ale nikoliv Novinky. Doplněná zpráva zde byla publikována vedle té původní, která je kratší a pracuje s méně informacemi.

Jak to s přebíráním obsahu Práva webovými Novinkami chodí, mi na zaslaný dotaz odpověděla jedna z redaktorek Práva Eva Vejdělková: „*Novinky jsou samostatná redakce, která má právo doplňovat a aktualizovat články dodávané Právem. Redaktoři a editoři spolu kupodivu komunikují a využívají informace taky podle toho, jaké mají priority. Co hoří, jde ven hned, co nehrozí, vykecáním, schová se do tisku.*“ Praxe tomu odpovídá.

6.2.2 Případ opačného vyznění zprávy: Neoficiální versus oficiální zdroje

Specifický případ odlišné práce se zdroji u jedné a druhé redakce se projevil 3. května 2017 ve zpravodajském informování o tom, jaký názor měli Sobotkovi spolustraníci na jeho nečekané oznámení o demisi vlády. Ve vydání Práva z tohoto dne

⁹⁴ BROŽOVÁ, Karolina. Zaorálek: Já premiérem? Nezáleží na tom, co si kdo přeje. *Novinky.cz*. 3. 5. 2017. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/436748-zaoralek-ja-premierem-nezalezi-na-tom-co-si-kdo-preje.html>

⁹⁵ BROŽOVÁ, Karolina. Zeman, Chovanec a Zaorálek si to vyřikají v Číně. *Právo*. 4. 5. 2017, s. 3.

⁹⁶ BROŽOVÁ, Karolina. Zaorálek: Zeman, Chovanec a Zaorálek si to vyřikají v Číně. *Novinky.cz*. 4. 5. 2017. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/436819-zeman-chovanec-a-zaoralek-si-to-vyrikaji-v-cine.html>

se objevila zpráva s názvem „*Slávek je pašák, zní ze soc. dem.*“⁹⁷ od redaktorů pod zkratkami „kab“ a „tin“. V té Sobotkův krok významní členové tehdejší ČSSD chválí, ačkoli někteří přiznávají, že je překvapil.

Obraz situace byl však od odpoledne na webu Novinek poněkud jiný. Objevila se zde zpráva s titulkem „*Nad Sobotkou se stahují mračna i ve vlastní partaji*“⁹⁸ s citacemi od anonymních zdrojů, kterými mají být politici ČSSD. Místo chvály mají k Sobotkovi negativní postoj. Jejimi autorkami jsou parlamentní zpravodajky Práva Naďa Adamičková a Marie Königová. Jde tedy znovu o meziredakční spolupráci a o vydání článku, který byl v daný moment důležitý, a tak jej vydaly sesterské Novinky.cz, ačkoli jej napsaly redaktorky Práva.

Vznikla tak situace, kdy bylo možné si již ráno přečíst v deníku Právo na Sobotku chválu od jeho spolustraníků, zatímco o pár hodin později, již odpoledne, bylo možné přečíst si na webu Novinek (byť od redaktorek Práva) zprávu o tom, jak spolustraníci Bohuslava Sobotku naopak kritizují.

K Sobotkovi negativně se stavící anonymní zdroje následně Právo použilo druhý den, ale už do obsáhlejší zprávy, v níž zaznívá především obhajoba Bohuslava Sobotky jím samým a dále pak podpora od tehdejšího ministra vnitra Milana Chovance (ČSSD).⁹⁹ Na opačném vykreslení nálady ve straně v deníku Právo a na webu Novinek se tak i tím nic nemění. Dalším rozdílem je, že redakce Práva ve vybraných případech přináší exkluzivní informace z ČSSD s odkazem na anonymní zdroje, zatímco redakce serveru Novinky.cz nikoliv.¹⁰⁰

⁹⁷ kab, tin. Slávek je pašák, zní ze soc. dem.. *Právo*. 3. 5. 2017, s. 3.

⁹⁸ ada, nig. Nad Sobotkou se stahují mračna i ve vlastní partaji. *Novinky.cz*. 3. 5. 2017. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/436791-nad-sobotkou-se-stahuji-mracna-i-ve-vlastni-partaji.html>

⁹⁹ ada, nig, kab. Skončí Sobotka v politice? Kdepak, neustoupím autoritářským tendencím, vzkázal šéf ČSSD. *Právo*. 3. 5. 2017, s. 2.

¹⁰⁰ ada, nig. Nad Sobotkou se stahují mračna i ve vlastní partaji. *Novinky.cz*. 3. 5. 2017. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/436791-nad-sobotkou-se-stahuji-mracna-i-ve-vlastni-partaji.html>

6.2.3 Případ odlišného pojetí vyváženosti

Na začátku vládní krize přinesly Novinky.cz také zprávu, že „*Sobotka se pochlapil a riskuje*“¹⁰¹ konfliktem s Babišem, která je celá postavená na tvrzení dvou politologů. Podstatou je, které politology k tomu redakce oslovila. Prvním z nich je Lukáš Jelínek působící v Masarykově demokratické akademii spjaté s ČSSD^{102 103 104}, který je i pravidelným komentátorem Práva, a druhým je Ladislav Mrklas ze soukromé vysoké školy CEVRO spjaté s ODS^{105 106}.

Odlišný princip zvolila redakce Práva, když se o den později na událost počínající vládní krizi zeptala dvou sociologů – spoluzakladatele agentury Factum Jana Herzmana a sociologa Daniela Prokopa z agentury Median¹⁰⁷. Kromě toho, že jedna redakce oslovila sociology a druhá politology, Novinky.cz ke zprávě přistoupily tak, že proti sobě postavily dva politology s odlišným ideovým náhledem, kteří působí ve dvou institucích spjatých s tradičně v rámci politického spektra opačnými politickými stranami, redakce Práva naopak zvolila dva odborníky bez předpokladu, že by měli názory na politickém spektru opačné. K vyváženosti zprávy tak přijaly každá odlišný princip.

Zprávu založenou na mínění sociologů pak Novinky.cz převzaly následující den (s přeformátovaným titulkem)¹⁰⁸. O den později se zeptaly stejné dvojice politologů a také ústavního právníka Jana Kysely na jejich názor na incident na Hradě¹⁰⁹, kdy se prezident Zeman domníval, že k němu premiér Sobotka jde se svou (a tudíž i vládní)

¹⁰¹ JANÁKOVÁ, Barbora. Sobotka se pochlapil a riskuje, myslí si politologové. *Novinky.cz*. 2. 5. 2017. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/436689-sobotka-se-pochlapil-a-riskuje-mysli-si-politologove.html>

¹⁰² O nás. *Masarykova demokratická akademie* [online]. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <http://www.masarykovaakademie.cz/index.php/o-nas>

¹⁰³ Masarykova demokratická akademie. *ČSSD.cz*. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.cssd.cz/strana/partneri-a-podporovatele/partneri/masarykova-demokraticka-akademie/>

¹⁰⁴ „Masarykova demokratická akademie je think-tank ČSSD.“ In: Masarykova demokratická akademie. *iDnes.cz* [online]. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://wiki.idnes.cz/masarykova-demokraticka-akademie-dq6-/politici.aspx?klic=455916>

¹⁰⁵ CEVRO školí kandidáty ODS do krajských zastupitelstev. *ODS.cz* [online]. 25. 6. 2012. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.ods.cz/region.kralovehradecky/clanek/1714-cevro-skoli-kandidaty-ods-do-krajskych-zastupitelstev>

¹⁰⁶ Nečas bude zřejmě pracovat pro vysokou školou spjatou s lidmi z ODS. *iDnes.cz* [online]. 5. 9. 2013. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/necas-bude-spolupracovat-s-cevro-institutem-f3e-/domaci.aspx?c=A130905_141423_domaci_jj

¹⁰⁷ (dan). Sociologové míní: ČSSD to poškodí. *Právo*. 3. 5. 2017, s. 4.

¹⁰⁸ (dan). Sobotkův tah ČSSD poškodí, soudí sociologové. *Novinky.cz*. 3. 5. 2017. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/436702-sobotkuv-tah-cssd-poskodi-soudi-sociologove.html>

¹⁰⁹ JANÁKOVÁ, Barbora. Urážka v přímém přenosu, hodnotí politologové incident na Hradě. *Novinky.cz*. 4. 5. 2017. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/436947-urazka-v-primem-prenosu-hodnoti-politologove-incident-na-hrade.html>

rezignací, což se ovšem nestalo, a tisková konference dle médií neproběhla zrovna podle etických zásad, které se při podobných příležitostech jinak dodržují.^{110 111}

6.2.4 Spolupráce redakcí při personálním vytížení

V době květnové vládní krize ji v jejím nejrychlejším sledu Novinky.cz věnovaly i kolem šestnácti zpráv denně. To byl i případ 9. května, kdy redakce Novinek, aby postihla všechny posuny kolem vládní krize, toho dne kromě vyložené svých zpráv publikovala i tři zprávy od redaktorů Práva^{112 113 114}, jeden rozhovor z Práva¹¹⁵ a dále pak jednu zprávu¹¹⁶, na které se podílely obě redakce dohromady, a k tomu další dvě, na které se podílely obě redakce, ale navíc ke zprávě využily ještě zpravodajské texty ČTK^{117 118}.

Je to ukázkou toho, jak v době rychlého sledu událostí a politických změn se webové Novinky.cz mohou opřít jak o své zpravodaje, agenturní zpravodajství, tak i o sesterskou redakci. Z této konvergence médií nepochybně web Novinek těží.

V době vládní krize toho využily i 17. května v pokrývání demonstrací proti Zemanovi a Babišovi, které se konaly ve stejný okamžik dle zprávy v Praze, Brně,

¹¹⁰ ČTK. Fraška, skandál, ponižení, komentují v zahraničí setkání Zemana se Sobotkou. *iDnes.cz* [online]. 5. 5. 2017. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/zahranicni-tisk-komentare-hrad-sobotka-zeman-fnt/zahranicni.aspx?c=A170505_094153_zahranicni_bur

¹¹¹ - RED -, ČTK. VIDEO: Konflikt na Hradě. Sobotka mluvil, Zeman odešel. *Týden.cz* [online]. 4. 5. 2017. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/politika/video-ostudny-konflikt-na-hrade-sobotka-mluvil-zeman-odesel_428589.html

¹¹² BROŽOVÁ, Karolina. Babiš měl živý spis v ruce, spáchal trestný čin, míní politici. *Novinky.cz* [online]. 9. 5. 2017 10:06. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/437201-babis-mel-zivy-spis-v-ruce-spachal-trestny-cin-mini-politici.html>

¹¹³ MARTINEK, Jan. Je to moje poprava v přímém přenosu, tvrdí Babiš. *Novinky.cz* [online]. 9. 5. 2017 18:06. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/437318-je-to-moje-poprava-v-primem-prenosu-tvrdi-babis.html>

¹¹⁴ (dan). Neopouštějte Česko a řešte krizi, vyzvali lidovci Zemana. *Novinky.cz* [online]. 9. 5. 2017 18:20. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/437320-neopoustejte-cesko-a-reste-krizi-vyzvali-lidovci-zemana.html>

¹¹⁵ ADAMIČKOVÁ, Naďa. Babiš: Premiérovi už nevěřím ani pozdrav. *Novinky.cz* [online]. 9. 5. 2017 4:30. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/437191-babis-premierovi-uz-neverim-ani-pozdrav.html>

¹¹⁶ (jim), (bja). Fotbalisté budou mít obrovský problém získat dotace, avizovala Valachová. *Novinky.cz* [online]. 9. 5. 2017 14:37. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/437244-fotbaliste-budou-mit-obrovsky-problem-ziskat-dotace-avizovala-valachova.html>

¹¹⁷ (mip). Neodvolám ho, vzkázal Zeman z Liberce. *Novinky.cz* [online]. 9. 5. 2017 11:33. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/437252-neodvolam-ho-vzkazal-zeman-z-liberce.html>

¹¹⁸ (trj). Trojkoalice nevyzve k odvolání Březiny kvůli dotační kauze. Pokud nebude obviněn. *Novinky.cz* [online]. 9. 5. 2017 11:33. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/437254-trojkoalice-nevyzve-k-odvolani-breziny-kvuli-dotacni-kauze-pokud-nejde-obvinen.html>

Liberci, Olomouci, Českých Budějovicích, Hradci Králové, Ostravě i Uherském Hradišti. Takto široká akce je velmi náročná na pokrytí reportéry, a tak se na zprávě zveřejněné na Novinkách podíleli novináři z obou redakcí a přejímali ještě informace od České tiskové kanceláře. Zprávu doprovodila navíc ještě celkem obsáhlá fotogalerie i videoobsah.¹¹⁹

O tom, jak si redaktoři obou médií vypomáhají, vypovídá i rozhovor s parlamentní zpravodajkou Novinek Barborou Zpěváčkovou, která se svěřila s tím, že „pokud má dovolenou, zprávy za ni píše redaktor domácí rubriky od stolu v redakci nebo reportéři deníku Právo, sesterského média Novinek“, a také s tím, že pokud se dění například ve sněmovně protahuje, může se domluvit s redaktorkou Práva, aby dění sledovala v její nepřítomnosti ona.¹²⁰

6.2.5 Přebírání obsahu mezi Právem a serverem Novinky.cz během květnové vládní krize

Za vymezené období vládní krize publikovalo Právo a Novinky.cz zprávy a sekundárně rozhovory v domácí rubrice v celkovém součtu 266 textů. Z toho přesně sto jich vyšlo v tištěném Právu. Podíváme-li se, zdali šlo o původní zprávy, zprávy přetištěné z jednoho média do druhého, zprávy s využitím informačního servisu ČTK, či vzniklé například spoluprací obou médií, zjistíme následující.

Na serveru Novinky.cz byly publikovány o květnové vládní krizi zprávy a sekundárně rozhovory, které dokonce ze čtvrtiny (25 %) pocházejí původně z tvorby deníku Právo, respektive jeho redaktorů. Deník Právo naopak ze serveru Novinky.cz převzal 5 % obsahu v rámci domácí rubriky ze serveru Novinky.cz. Přebírání obsahu funguje obousměrně, ačkoliv není rovnoměrné.

Na severu Novinky.cz se ze sledovaných textů objevilo 6 % takových, na nichž spolupracovali redaktoři z obou médií. K tomu se zde objevila ještě 2 % textů, na

¹¹⁹ (pko), (den), (mhr), (mip), (pra). V Česku se znovu demonstrovalo proti Babišovi a Zemanovi. Lidí přišlo méně. *Novinky.cz*. 17. 5. 2017. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/438098-v-cesku-se-znovu-demonstrovalo-proti-babisovi-a-zemanovi-lidi-prislo-mene.html>

¹²⁰ BEKOVÁ, Aneta. Barbora Zpěváčková: Práce politické zpravodajky je náročná, ale splnil se mi sen. *Generace20*. 29. 3. 2016. [cit./vid. 4. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.generace20.cz/domaci/barbora-zpevacikova-prace-politicke-zpravodajky-je-narocna-ale-splnil-se-mi-sen>

kterých redaktoři obou médií spolupracovali a využili k tomu ještě informačního servisu ČTK.

Jedním procentem je také na serveru Novinky.cz zastoupena zpráva, kterou napsal redaktor Práva s využitím ČTK a kterou Novinky.cz o den později z Práva převzaly.

Zastoupení čistě původních zpráv (a sekundárně rozhovorů) u deníku Právo tvořilo přesně tři čtvrtiny (75 %) jeho produkce ve sledovaném tématu, zatímco u serveru Novinky.cz to bylo jen lehce přes polovinu (52 %).

V deníku Právo se objevilo 20 % zpráv využívající informačního servisu ČTK, zatímco u serveru Novinky.cz šlo o 14 % zpráv (k nimž lze dále počítat 2 % případů, kdy redaktoři Práva a serveru Novinky.cz spolupracovali na zprávě a využili k ní i informačního servisu ČTK, a také 1 % vyjadřující převzatou zprávu z deníku Právo s využitím ČTK na serveru Novinky.cz).

Zastoupení zpráv (a sekundárně rozhovorů) v obou médiích na základě jejich původu ukazují také grafy a seznamy těchto textů (s označením původního zdroje) v příloze této práce číslo 1 a číslo 2.

6.3 Komentáře a komentátoři v Právu a Novinkách, rozdíly v profilaci těchto médií

Zatímco v případě zpráv a sekundárně rozhovorů v domácí rubrice funguje mezi redakcemi ve vybraných případech jejich překlápění, zvláště pak směrem z deníku Právo do obsahu webu Novinek, žádné komentáře mezi Právem a Novinkami překlápěny nejsou. Částečně se však shodují autoři v komentátorské rubrice, jelikož dva z nich píší jak pro deník Právo, tak pro server Novinky.cz. Důležitou odlišnost mezi oběma médii však můžeme nalézt v tom, kdo kromě dvojice autorů píšících pro obě média v názorových rubrikách obou médií působí a jak se tito autoři profilují.

6.3.1 Sdílení komentátorů

Prvním z dvojice autorů, kteří píšou jak pro deník Právo, tak pro server Novinky.cz, je Alexandr Mitrofanov, který jako redaktor působil od roku 1991 do začátku roku 1992 ještě v tehdejší Právu lidu, odkud poté přesedlal již do Práva.¹²¹ Původně byl politickým reportérem. Příspěvky Alexandra Mitrofanova na publicistické stránce Práva jsou poměrně často uvozeny jako „sloupek“, ačkoli v podobné míře jsou zde publikovány jako běžný komentář. V zaslaném emailovém dotazu Mitrofanov odpověděl, že sám své texty do Práva na komentář a sloupek nerozlišuje; rozhoduje editor.

Na webu Novinek jeho názorové texty nesou název „*Očima Saši Mitrofanova*“, zatímco komentáře od všech ostatních autorů jsou zde uvozeny pouze jako „komentář“, případně pak „polemika“. To ukazuje, že zde Alexandr Mitrofanov má mezi ostatními komentátory výsadní postavení, které nejspíš pramení z toho, že je zde jako jediný z pravidelných komentátorů vyloženě novinářem z mediálního domu, kam shodně spadají Novinky i Právo, zatímco ostatní jsou spíše odborníky či osobnostmi, které zde působí jako komentátoři, ale o něco méně se dají označit za novináře¹²², byť pro osobu novináře nemáme jasnou definici. V současné době píše mnohem častěji své komentáře na Novinky než do Práva, ačkoliv v médiích vystupuje vždy jako „*komentátor deníku Právo*“.^{123 124}

Druhým z dvojice komentátorů, kteří pravidelně publikují jak v Právu, tak na Novinkách, je politický analytik, spisovatel, ředitel New York University v Praze a Pražského institutu pro demokracii, ekonomii a kulturu Newyorské university (PIDEC) Jiří Pehe. Sám se označuje za levicového liberála.¹²⁵ Na emailový dotaz odpověděl, že

¹²¹ TRHOŇ, Ondřej. Alexandr Mitrofanov: „Nemám nárok na pravdu. Já ji hledám.“ (rozhovor). *Ondřej Trhoň* [online]. 10. 12. 2013. [cit./vid. 24. 2. 2018], Dostupné z:

<http://ondrejtrhon.blogspot.cz/2013/12/alexandr-mitrofanov-nemam-narok-na.html>

¹²² Pozn.: Výjimkou z pravidelných komentátorů na Novinkách je Thomas Kulidakis, který je novinářem, ale působí především v Českém rozhlasu, respektive na jeho stanici Plus, kde se podílí na přípravě pořadů *Názory a argumenty*, *Svět ve dvaceti minutách* a *Mezi námi*.

¹²³ MITROFANOV, Alexandr. Alexandr Mitrofanov: Rusové smutně vtipkují, že nemají dost Arménů. *Český rozhlas Plus* [online]. 4. 5. 2018 [cit./vid. 5. 5. 2018], Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/alexandr-mitrofanov-rusove-smutne-vtipkují-ze-nemají-dost-armenu-7199704>

¹²⁴ KUBÍK, Jiří. Výzva: Zeman si Babiše vodí jako malé dítě. Mitrofanov o taktice pro druhé kolo volby prezidenta. *Seznam zprávy* [online]. 15. 1. 2018. [cit./vid. 5. 5. 2018], Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/taktika-pro-druhe-kolo-co-se-prave-deje-v-tymu-prezidenta-zemana-41686>

¹²⁵ PEHE, Jiří. [Já to vím, oceňuji, a kdybych nebyl levicový liberál...]. In: *Twitter* [online]. 21. 6. 2017 11:45. [cit./vid. 5. 4. 2018]. Dostupné z: <https://twitter.com/JiriPehe/status/877462544658640897>

do Práva píše už kolem 20 let, do Novinek přispívá přibližně 4 roky a komentáře do obou mediálních platforem posílá shodně Robertu Denglerovi, který je v Právu jedním ze zástupců šéfredaktora a se kterým dle jeho slov spolupracuje již od začátku. Zároveň právě Dengler jej oslovil k psaní nejprve do Práva a později i do Novinek. Obvykle píše Jiří Pehe dle jeho slov na Novinky v pátek a do Práva ve středu a sobotu.

Na zasláný dotaz ohledně odlišného pojetí komentáře pro Novinky a Právo oba komentátoři shodně odpověděli, že k psaní na web přistupují volněji. *„Vnímání rozdílnosti těchto dvou druhů textů je základní předpoklad. Na Novinkách mám vlastní rubriku, jsou to útvary, které tvořím výhradně za sebe. Proto jsou skoro vždy osobní, s použitím prvků, které přijdou výrazově vhodné jen a pouze mně. Do Práva píšu texty, které pokládám spíše za osvětu než za osobní stanovisko. Jsou proto sušší a postrádají osobní přístup,“* uvedl v odpovědi Mitrofanov. *„Texty do Novinek jsou osobnější, více ‚blogové‘,“* souhlasí Pehe. Další odlišnost mezi Novinkami a Právem vidí Mitrofanov v jejich čtenářích: *„Na Novinkách je cílovou skupinou mladší, vzdělanější a pružnější publikum. V Právu jsou to většinou starší lidé s konzervativním myšlením.“*

Rozdíl mezi komentáři pro Právo a pro Novinky tak vnímají oba autoři, kteří píší názorové texty pro obě média. Webová platforma jim slouží více pro prezentaci vlastních stanovisek, vlastních náhledů na věc, jsou ve svých textech osobnější, zatímco pro tištěný deník píší komentáře tradičněji. To ukazuje na další rozdíl mezi těmito médii.

Kromě toho Mitrofanov na webových Novinkách ve svých textech často odkazuje na další zdroje na Twitteru, či na další články, které jeho teze rozvíjejí, podporují či ilustrují. Do svých textů kvůli tomu přidává slova „ZDE“, pod nimiž se schovává patřičný odkaz.

6.3.2 Komentátoři, které Právo a Novinky nesdílejí

Kromě dvojice Alexandra Mitrofanova a Jiřího Pehe mají obě média své další pravidelné komentátory. Pokud přijmeme tezi, že profilaci médií ovlivňují zvláště jejich

komentátoři¹²⁶, bude důležité podívat se, kdo jimi jsou. Ačkoliv se o politické orientaci jednotlivých médií mluví spíše v anglosaské žurnalistice, zrovna Právo je deníkem, u něhož se jeho ideová orientace i v našem prostředí vždy řešila. Může za to zvláště jejich polistopadová transformace z Rudého práva v dnešní list, částečně také bohatá historie stranického tisku jak sociální demokracie, tak komunistů, ale také jejich domněle blízká polistopadová pozice k ČSSD, o které se často hovoří.

Mezi pravidelné autory deníku Právo v současné době jsou (v závorce je uveden počet jejich komentářů zde publikovaných za vymezenou dobu vládní krize) kromě zmíněné dvojice Pehe (7) – Mitrofanov (8) ještě politolog Lukáš Jelínek (18), sloupkař Josef Koukal (16), europoslanec Jan Keller (14), komentátor zahraničního dění Michal Mocek (10) a bezpečnostní analytik Miloš Balabán (5).

V případě Novinek jde (v závorce obdobný údaj) kromě Alexandra Mitrofanova (11) a Jiřího Pehe (7) o politologa Alexandra Tomského (4), novináře a moderátora z Českého rozhlasu Thomase Kulidakise (4), nynějšího poslance Václava Klause mladšího (3), komentátora zahraničního dění Alexe Švamberka (2). A mezi méně pravidelné komentátory zde patří nynější poslanec Patrik Nacher a komentátor zahraničního dění Matěj Široký, kteří však zde v době 24 dnů, které tato práce sleduje, komentář na Novinkách nepublikovali.

6.3.3 Rozdílné členství ve stranách u politických komentátorů

Rubrika komentářů na webu Novinek tak nabízí odlišných mix autorů od těch, kteří přispívají do Práva. V jednom a druhém médiu tak můžeme číst autory, jejichž názory a politické postoje nebudou stejné. Unikátní v rámci české mainstreamové mediální scény přitom Novinky a Právo jsou v tom, že mají své pravidelné komentátory, kteří zároveň sami působí v politice.

¹²⁶ PÁRAL, Pavel. Komentář o komentáři. In: OSVALDOVÁ, Barbora, ed. *O komentáři, o komentátorech: (kolektivní monografie k žánru)*. Praha: Karolinum, 2013, s. 37. ISBN 978-80-246-2237-8.

V deníku Právo často publikuje bezpečnostní analytik Miloš Balabán, který je členem ČSSD a působí při ČSSD jako odborník na bezpečnost.¹²⁷ Dále také europoslanec Jan Keller zvolený za ČSSD a pak také politolog Lukáš Jelínek ze sociálnědemokratického think-tanku Masarykovy demokratické akademie přispívají komentáři pravidelně do Práva.

Na webu Novinek publikuje své komentáře pravidelně každé pondělí člen ODS a poslanec Václav Klaus mladší. A kromě něj v současné době i člen strany Realisté Alexander Tomský, který byl jejím lídrem na kandidátce v Pardubickém kraji v říjnových volbách do Sněmovny v roce 2017. V minulosti byl členem Strany svobodných občanů. Méně často na Novinkách pak publikuje Patrik Nacher, poslanec a člen politického hnutí ANO.

V tom, jak se obě média prostřednictvím svých komentátorů profilují, je tak značný rozdíl. Zatímco někteří komentátoři deníku Právo se hlásí k levici a žádný z jeho pravidelnějších komentátorů se aspoň otevřeně nehlásí k pravici, Novinky.cz ve své komentátorské rubrice kromě jiného nabízí náhledy pravicových, či výrazně pravicových komentátorů. Dá se tak říci, že určití komentátoři obou médií, kteří se zároveň angažují v politice, mívají politické náhledy až protichůdné.

6.3.4 Jak psali komentátoři o květnové vládní krizi na Novinkách

V komentářích, které byly publikovány během květnové vládní krize na serveru Novinky.cz, se autoři na její interpretaci ne zcela shodují. Alexandr Mitrofanov psal o třech osobách klíčových ve vládní krizi – premiérovi Bohuslavu Sobotkovi (ČSSD), ministru financí Andreji Babišovi (ANO) a prezidentu Miloši Zemanovi – velmi odlišně. Ve svém komentáři „*Jak přehrát politické zvíře na Hradě*“ píše o Andreji Babišovi neuctivě jako o „*koblihovém šáhovi*“ a o jednání Miloše Zemana nikoli jako o

¹²⁷ Je odborníkem v rámci strany (viz: <https://www.novinky.cz/domaci/462815-dalsi-vzpoura-v-cssd-vedeni-strany-se-postavili-odbornici.html>), členem ČSSD na Praze 6, (viz: http://praha6cssd.cz/?page_id=243), působí jako člen ČSSD v zastupitelstvu na Praze 6 (viz: <http://www.praha6.cz/zastupitele?vo=1418>) a kandidoval jako člen ČSSD ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014 (viz: <https://volby.cz/pls/ep2014/ep2111?xjazyk=CZ&xv=1&xt=2&xstrana=14>)

prezidentském, spíše se podle něj jedná jako „*chán, sultán nebo car*“. Na rozdíl od nich Bohuslavu Sobotovi přiznává spíše důvtip.¹²⁸

Podobně se o Sobotkovi vyjadřuje ve svém komentáři „*Prezidentovo trapné představení*“ i Jiří Pehe. A stejně jako jeho kolega Mitrofanov píše o mocenském spojení Andreje Babiše a Miloše Zemana. O chování prezidenta na Hradě při ohlášeném setkání s Bohuslavem Sobotkou píše jako o „*pokleslé frašce*“ a Zeman podle něj trpí téměř patologickou záští. Chování prezidenta se podle něj neslučuje s politickou kulturou běžnou v západních demokraciích, což zdůrazňuje na několika místech komentáře.¹²⁹

V dalších dvou komentářích Pehe píše, že celá situace je nedůstojná „*šaškárna, ve které hrají právě Babiš a prezident Miloš Zeman*“.¹³⁰ A o Sobotkovi se vyjadřuje takto: „*I kdyby politicky celý spor nakonec prohrál, a voliči ho tedy vytrestali u voleb víc než Babiše, zůstane mu zásluha v podobě obrany české ústavy. A to není málo v situaci, kdy se skutečně hraje o příští podobu české demokracie.*“¹³¹ Píše o tehdejších premiéru Sobotkovi tudíž jako o zastánci demokratických pořádků před Zemanem a Babišem.

Jak Mitrofanov, tak Pehe ve svých komentářích neprojeví sympatie k Andreji Babišovi, ani k Miloši Zemanovi. Naopak měli pochopení pro Bohuslava Sobotku, kterého označují za oponenta spolupracující mocenské dvojice Zemana a Babiše. Souznění komentátorské dvojice, která tvoří jediné dva autory, které píší pravidelně komentáře jak pro Novinky, tak pro Právo, se dá ilustrovat i na tom, že všechny zmíněné komentáře si vzájemně sdíleli na svých účtech na Twitteru. První zmíněný text

¹²⁸ MITROFANOV, Alexandr. Očima Saši Mitrofanova: Jak přehrát politické zvíře na Hradě. *Novinky.cz*. 4. 5. 2017. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/komentare/436896-ocima-sasi-mitrofanova-jak-prehrat-politicke-zvire-na-hrade.html>

¹²⁹ PEHE, Jiří. KOMENTÁŘ: Prezidentovo trapné představení - Jiří Pehe. *Novinky.cz*. 5. 5. 2017. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/komentare/436950-komentar-prezidentovo-trapne-predstaveni-jiri-pehe.html>

¹³⁰ PEHE, Jiří. KOMENTÁŘ: Nedůstojná šaškárna – Jiří Pehe. *Novinky.cz*. 12. 5. 2017. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/komentare/437587-komentar-nedustojna-saskarna-jiri-pehe.html>

¹³¹ PEHE, Jiří. KOMENTÁŘ: Proč je Sobotka neústupný – Jiří Pehe. *Novinky.cz*. 16. 5. 2017. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/komentare/437889-komentar-proc-je-sobotka-neustupny-jiri-pehe.html>

Jiřího Pehe označil Mitrofanov za „precizní“¹³², další za „velmi srozumitelný“.¹³³ Ve všech případech vzájemné sdílení proběhlo se souhlasným komentářem.^{134 135}

Značně odlišný názor měl na stránkách Novinek Václav Klaus mladší. Ve svém komentáři o Sobotkovi s Babišem napsal: „*Tato vláda je jejich SPOLEČNÁ vláda. Sobotka i Babiš vládli spolu a hlasovali jako jeden muž u všech významných kroků – jako je buzerace živnostníků a pracovitých lidí, školní inkluze, akceptování uprchlických kvót, poníženost vůči Bruselu a Berlínu, regulace, fizlování, pamlskové vyhlášky, podpora nadnárodních korporací, pobídky, dotace ... (...) Svítili jim u toho lidovci a v „ekologických“ a evropských záležitostech i TOP09.*“¹³⁶

Na rozdíl od jeho kolegů Jiřího Pehe a Alexandra Mitrofanova tak dává rovnítko mezi politiku Sobotky a Babiše a oba shodně kritizuje za jejich vládní kroky. Sekundárně také v komentáři přidává kritiku KDU-ČSL a TOP 09. To podtrhuje i ve svém druhém komentáři, kde svůj názor zopakuje. V něm také píše, že nejde ani tak o vládní krizi, jako spíše o počátek volební kampaně.¹³⁷

6.3.5 **Jak psali komentátoři o květnové vládní krizi v Právu**

V prvním z analyzovaných článků v deníku Právo sloupekář Josef Koukal píše, že Bohuslav Sobotka podle něj nejedná moc takticky, není silný, naopak vždy připraven je Andrej Babiš a druhým hybatelem událostí je Miloš Zeman.¹³⁸ Částečně s ním pak souhlasí politolog z Masarykovy demokratické akademie Lukáš Jelínek, který komentuje, že jednání Sobotky připomínalo „*trpkou improvizaci*“, i když právě teď

¹³² MITROFANOV, Alexandr. [Čtu tento precizní text...] In: *Twitter* [online]. 5. 5. 2017 9:24. [cit./vid. 5. 4. 2018]. Dostupné z: <https://twitter.com/AlexandrMitrofa/status/860394632991182848>

¹³³ MITROFANOV, Alexandr. [Velmi srozumitelně o tom...] In: *Twitter* [online]. 16. 5. 2017 9:08. [cit./vid. 5. 4. 2018]. Dostupné z: <https://twitter.com/AlexandrMitrofa/status/864376878626426880>

¹³⁴ PEHE, Jiří. [:@AlexandrMitrofa Politická reprezentace se musí rozhodnout ...] In: *Twitter* [online]. 4. 5. 2017 14:21. [cit./vid. 5. 4. 2018]. Dostupné z: <https://twitter.com/JiriPehe/status/860107109232455680>

¹³⁵ MITROFANOV, Alexandr. [Pitvoření nevtipného šaška jménem Miloš Zeman...] In: *Twitter* [online]. 12. 5. 2017 9:28. [cit./vid. 5. 4. 2018]. Dostupné z: <https://twitter.com/AlexandrMitrofa/status/862932413445492737>

¹³⁶ KLAUS ml., Václav. KOMENTÁŘ: Když vám domů přijdou sebrat dítě - Václav Klaus ml. *Novinky.cz*. 8. 5. 2017. [cit./vid. 5. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/komentare/437121-komentar-kdyz-vam-domu-prijdou-sebrat-dite-vaclav-klaus-ml.html>

¹³⁷ KLAUS ml., Václav. KOMENTÁŘ: To není vládní krize, jen odstartovala volební kampaň - Václav Klaus ml. *Novinky.cz*. 15. 5. 2017. [cit./vid. 5. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/komentare/437778-komentar-to-neni-vladni-krize-jen-odstartovala-volebni-kampan-vaclav-klaus-ml.html>

¹³⁸ KOUKAL, Josef. Eso, nebo Petr. *Právo*. 4. 5. 2017, s. 6.

potřebuje Sobotka plán. Pro tehdejšího premiéra má ale i slova podpory (například zde: „*premiér byl včera v bojovné náladě a Zemanovi údery vracel*“ a pak také zde: „*Premiér se ve svém výkladu ústavy může opírat o drtivou většinu ústavních právníků a politologů, připomínajících roli předsedy vlády v parlamentní demokracii a českém ústavním systému i zkušenosti z minula, kdy s premiérem bez diskuse končili též všichni ministři.*“).¹³⁹

Koukalova počáteční interpretace květnové vládní krize, se kterou jen z části souhlasil Lukáš Jelínek, však zůstává na stránkách Práva celkem osamocena. Ostatní komentáře interpretují spíš Sobotku jako velkého hráče mocenského souboje.

A již v dalším svém sloupku Josef Koukal píše, že chování prezidenta v rámci vládní krize snižuje úroveň politické kultury v zemi. „*Nepodání již ohlášené demise vnímám jako přirozenou reakci na ohlášený kreativní výklad nejvyššího zákona hlavou státu. Premiér se vzchopil,*“ doplňuje a dává tak větší váhu argumentaci Sobotky a zmiňuje také ohlášené neústavní jednání Miloše Zemana.¹⁴⁰

V dalším komentáři pak Lukáš Jelínek zmiňuje Sobotkovu odvalu, stojí za ním i přes jeho názorové obraty s podáním a nepodáním demise a přiznává Sobotkovi díl důvtipu. Následně kritizuje Babiše za to, že lhal, když poprvé říkal, že nebude zasahovat do svých médií, což se ukázalo na nahrávkách s tehdejším novinářem MF DNES Markem Příbilem.¹⁴¹

Že se Sobotka vlastně stává pánem situace, píše pak Jiří Pehe.¹⁴² Ve svém sloupku Josef Koukal pak píše o Sobotkovi jako o čistém/mravném člověku, naopak Zeman mu podle něj dělá naschvály a obecně oponenti Sobotky se ho podle něj snaží jen přechytračit a klidně při tom i ohýbat zákony.¹⁴³

Lukáš Jelínek ve svém komentáři v Právu doslova píše, že „*Sobotka je na koni*“, podobně jako před ním Jiří Pehe. Sobotka podle něj má energii a za sebou ČSSD, ústavní právníky a demonstrující lidi na náměstích.¹⁴⁴ Ve svém dalším komentáři následně podpořil Sobotkův argument v nejmenování Schillerové, neboť ji také

¹³⁹ JELÍNEK, Lukáš. Fraška odkryla karty. *Právo*. 5. 5. 2017, s. 6.

¹⁴⁰ KOUKAL, Josef. Kolorit. *Právo*. 6. 5. 2017, s. 6.

¹⁴¹ JELÍNEK, Lukáš. Sobotka vycouval z pasti. *Právo*. 6. 5. 2017, s. 6.

¹⁴² PEHE, Jiří. Vítězové a poražení vládní krize. *Právo*. 10. 5. 2017, s. 6.

¹⁴³ KOUKAL, Josef. Očistec. *Právo*. 11. 5. 2017, s. 6.

¹⁴⁴ JELÍNEK, Lukáš. Mistrovství ve skoku na špek. *Právo*. 12. 5. 2017, s. 6.

považuje za pravou ruku Babiše, čímž by její jmenování na situaci kolem ministerstva financí nic nezměnilo.¹⁴⁵

Alexandr Mitrofanov posléze píše: „Závěrečným akordem v této symfonii zášti byl bezesporu trapný hradní tyátr s neexistující demisí premiéra Sobotky, po kterém se od Zemana znechuceně odvrátilo i mnoho členů a funkcionářů ČSSD, kteří ještě k němu cítili zbytky úcty.“ Zatímco nemá žádné sympatie k Zemanovi, spíše naopak, o Sobotkovi píše, že by klidně mohl být kandidátem ČSSD na prezidentský post, kterého by volili nejen levicoví demokraté.¹⁴⁶ Tento jeho komentář s tím, že mu „mluví z duše“ sdílel na svém účtu na Twitteru jeho kolega Jiří Pehe.¹⁴⁷

Lukáš Jelínek pak v komentáři v Právu píše, že za Sobotkou po jeho krocích najednou stojí téměř celá ČSSD „Sociální demokraté ho mají ve vysněné formě – bojovně naladěného a neústupného, ať již vůči prezidentovi nectícímu Ústavu, nebo vůči ministru financí se stále viditelnějším škrálopem,“ píše. „ČSSD také šikovně obsadila pomyslnou roli strážkyně ústavnosti a nezávislosti médií, v čemž se opírá o tisíce lidí v ulicích a na sociálních sítích,“ dodává ještě více váhu krokům předsedy ČSSD Sobotky, se kterým v komentáři sympatizuje, na rozdíl od Andreje Babiše a Miloše Zemana.¹⁴⁸

6.3.6 Rozdílná interpretace květnové vládní krize

V interpretaci květnové vládní krize pravidelnými komentátory, se ukázala jejich odlišnost na Novinkách a v Právu. Nedílnou součástí komentátorů na Novinkách je Václav Klaus mladší. Byl to právě on, kdo v době květnové vládní krize psal o tom, že za ni mohou shodně Babiš i Sobotka, zatímco v Právu měli komentátoři vcelku spíše pochopení až zastání pro kroky tehdejšího premiéra Sobotky a ti, které kritizovali, byli předně Miloš Zeman, potažmo Andrej Babiš.

Takto se vyjadřovali i Jiří Pehe a Alexandr Mitrofanov, kteří tvoří dvojici, která píše jak do Práva, tak do Novinek. Z případové studie také vychází, že zrovna tato

¹⁴⁵ JELÍNEK, Lukáš. Zrychlený děj nekončící bitvy. *Právo*. 16. 5. 2017, s. 6.

¹⁴⁶ MITROFANOV, Alexandr. Zeman přes palubu. *Právo*. 17. 5. 2017, s. 6.

¹⁴⁷ PEHE, Jiří. [:@AlexandrMitrofa v Právu. Pointa (mluví mi z duše)...] In: *Twitter* [online]. 17. 5. 2017 10:05. [cit./vid. 5. 4. 2018]. Dostupné z: <https://twitter.com/JiriPehe/status/864753761570500608>

¹⁴⁸ JELÍNEK, Lukáš. Zkalené světlé zítřky. *Právo*. 17. 5. 2017, s. 6.

dvojice, která publikuje jak v Právu, tak na Novinkách, si ve svých názorech velmi rozumí, často prezentovala souhlasný názor, či interpretaci - a souznění projevovala i na svých twitterových účtech, jak je patrné v přechozích podkapitolách.

Zatímco tedy Právo mělo ve své komentátorské rubrice obecně převážně pochopení pro levicového premiéra a předsedu ČSSD Bohuslava Sobotku, o rubrice komentářů na Novinkách to už říci takto nelze. Václav Klaus mladší, který je jedním z nejvýznačnějších komentátorů Novinek, celou věc interpretoval značně jinak. Společně s jeho pravicovými názory a členstvím v ODS by tak mezi komentátory Práva vůbec nezapadal. V tom se také Novinky a Právo odlišují.

Závěr

Ačkoli se server Novinky.cz prezentuje na první pohled odděleně od deníku Právo, což ještě podtrhuje odebrání podtitulu „on-line magazín deníku PRÁVO & portálu Seznam.cz“, obě média fungují značně propojeně.

Jsou unikátním příkladem konvergence médií v českém prostředí, jelikož nejde o tištěné médium a jeho webový ekvivalent, jak je tomu třeba v případě Lidových novin a serveru Lidovky.cz, které vlastní shodně společnost Mafra, ale celá struktura mezi Novinkami a Právem je mnohem komplikovanější. Dodavatelem obsahu pro Právo i Novinky.cz je společnost Borgis, ta je však vlastníkem pouze deníku Právo, zatímco Novinky.cz vlastní společnost Seznam.cz Ivo Lukačoviče. Seznam.cz však zároveň vlastní i 33,6procentní podíl ve společnosti Borgis.

Server Novinky.cz vytváří sice svůj vlastní obsah, ale nezanedbatelnou část jeho produkce tvoří převzaté články z Práva jakožto sesterského média, respektive články psané jeho redaktory. Ve vymezeném časovém období této práce tvořily zprávy (a sekundárně rozhovory v domácí rubrice) převzaté z Práva či napsané redaktory Práva celou čtvrtinu obsahu o květnové vládní krizi na webu Novinek. Ve vybraných případech redakce obou médií spolupracují i jinak, například pokud se koná velká demonstrace, ke které je zapotřebí větší počet reportérů, tak obě redakce tvoří společný obsah, nebo jindy si kolegiálně vypomáhají, nebo se důležitá zpráva z Novinek může ve výjimečných případech objevit i jako přetištěná v Právu.

Jen dva autoři zároveň do Práva a do Novinek píší jakožto komentátoři. Jedním z nich je Alexandr Mitrofanov a druhým Jiří Pehe. Ten přiznává, že ke spolupráci jej přivedl jak v případě Práva, tak v případě Novinek zástupce šéfredaktora Práva Robert Dengler, kterému zároveň vždy posílá své texty, ať už mají vyjít v Právu, nebo na Novinkách. Oba se shodují na tom, že psaní do webových Novinek je značně odlehčenější, co se týče stylu, a osobnější než psaní do tištěného Práva.

Tím však rozdíly mezi komentátorskými rubrikami nekončí. Z komentářů publikovaných v Právu během květnové vládní krize vyplývá, že obecně měli zdejší

komentátoři pochopení pro trochu těžkopádné politické kroky¹⁴⁹ tehdejšího premiéra a předsedy ČSSD Bohuslava Sobotky, zatímco kritizovali spíše lídra hnutí ANO Andreje Babiše a prezidenta Miloše Zemana. Někteří zdejší komentátoři navíc mají vazby právě na ČSSD, zatímco žádný z pravidelných komentátorů Práva není členem jiné strany či za ní zvoleným zastupitelem (či figurující v jí blízké instituci). S nadsázkou by se tak dalo říci, že ideově Právo aspoň částečně navazuje na sociálně-demokratické Právo lidu, zatímco nepřetrženou kontinuitu vydávání má s komunistickým Rudým právem.

To situace v komentátorské rubrice Novinek je značně odlišná. Kromě Jiřího Pehe a Alexandra Mitrofanova zde působí Alexandr Tomský, někdejší člen pravicových Svobodných, dnes jeden z čelných představitelů pravicové strany Realisté, občas zde píše i Patrik Nacher, zastupitel a poslanec za hnutí ANO, a předně Václav Klaus mladší, který je velmi výraznou osobností pravicové ODS.

V domácím zpravodajství tak funguje mezi Právem a Novinkami propojení, zatímco v komentátorské rubrice sice sdílejí obě média dva komentátory, ale jinak se autoři komentářů v těchto dvou médiích liší, stejně tak jako jejich názory, které jsou někdy až protichůdné.

¹⁴⁹ Novinky. Fraška na Hradě: Zeman při ceremoniálu přijímal demisi, kterou Sobotka nepřinesl. *Novinky.cz* [online]. 4. 5. 2017 15:26 (aktualizováno: 4. 5. 2017 17:42). [cit./vid. 5. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/436868-fraska-na-hrade-zeman-pri-ceremonialu-prijimal-demisi-kterou-sobotka-neprinesl.html>

Summary

While the online daily Novinky.cz may appear as a separate entity from the daily newspaper Právo, both of them are quite interrelated and their relationship is unique in the Czech media landscape. The provider of content to Právo and Novinky.cz is the company Borgis.cz. Borgis.cz is the sole owner of the newspaper Právo while Novinky.cz is owned by Ivo Lukačovič's company Seznam.cz - but Seznam.cz also owns 33,6 % in the company Borgis.cz.

The online daily creates its own content, but a considerable amount is also lifted from the daily Právo as a sister company, or else articles written by its reporters. In the case study, the lifted articles made up a quarter of the whole production. But it's worth noting that Novinky.cz and Právo help one another out in different ways as well.

The fact that the structure of the two is interlaced to a rather extensive extent is something that one of the opinion editorial contributors, Jiří Pehe, admits to as well. Both he and Alexandr Mitrofanov claim, that writing for the paper is more formal, while the online daily gives them more leniency.

Another difference is that the opinion editorial contributors of Právo have connections to the centre-left party ČSSD, while Novinky.cz have contributors from right-wing political parties.

Použitá literatura

- BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Praha: Grada, 2011. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3028-8.
- BENDA, Josef. *Vlastnictví periodického tisku v České republice v letech 1989-2006*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1387-1.
- ISBN 978-80-246-1684-1.
- JAKUBOWICZ, Karol. *Nová ekologie médií: konvergence a mediamorfóza*. Zlín: Verbum, 2013. ISBN 978-80-87500-38-5.
- JIRÁK, Jan, ed. *10 let v českých médiích*. Praha: Portál pro Newton Information Technology, 2005. ISBN 80-7178-925-9.
- KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-698-8.
- OSVALDOVÁ, Barbora (ed.). *Zpravodajství v médiích*. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0248-2.
- OSVALDOVÁ, Barbora a Alice NĚMCOVÁ TEJKALOVÁ, ed. *Žurnalistika v informační společnosti: digitalizace a internetizace žurnalistiky : proměny a perspektivy žurnalistiky v epoše digitálních médií aneb nová média teoreticky i prakticky*. Praha: Karolinum, 2009.
- OSVALDOVÁ, Barbora, ed. *O komentáři, o komentátorech: (kolektivní monografie k žánru)*. Praha: Karolinum, 2013. ISBN 978-80-246-2237-8.
- SCHULZ, Winfried a Irena REIFOVÁ. *Analýza obsahu mediálních sdělení. 2., přeprac. vyd.* Praha: Karolinum, 2004, s. 12-13. ISBN 80-246-0827-8.
- TOMEŠ, Josef. *Průkopníci a pokračovatelé: osobnosti v dějinách české sociální demokracie 1878-2003 : biografický slovník*. Praha: Demos, 2004. ISBN 80-239-2652-7.
- TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-096-8.

Použité zdroje

- - RED -, ČTK. VIDEO: Konflikt na Hradě. Sobotka mluvil, Zeman odešel. *Týden.cz* [online]. 4. 5. 2017. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/politika/video-ostudny-konflikt-na-hrade-sobotka-mluvil-zeman-odesel_428589.html
- (ada), (nig), (kab). Skončí Sobotka v politice? Kdepak, neustoupím autoritářským tendencím, vzkázal šéf ČSSD. *Právo*. 3. 5. 2017, s. 2.
- (ada), (nig). Nad Sobotkou se stahují mračna i ve vlastní partaji. *Novinky.cz*. 3. 5. 2017. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/436791-nad-sobotkou-se-stahuji-mracna-i-ve-vlastni-partaji.html>
- (bus), (mil). Ivo Lukačovič znovu plně ovládl Seznam. Podíl v řádech miliard odkupuje firma zpět od zahraničních fondů. *iHNed.cz* [online]. 7. 1. 2016 08:52. [cit./vid. 1. 5. 2018]. Dostupné z: <https://byznys.ihned.cz/c1-65064810-ivo-lukacovic-znovu-plne-ovladl-seznam-podil-v-radech-miliard-odkupuje-zpet-od-zahranicnich-fondu>
- (dan). Neopouštějte Česko a řešte krizi, vyzvali lidovci Zemana. *Novinky.cz* [online]. 9. 5. 2017 18:20. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/437320-neopoustejte-cesko-a-reste-krizi-vyzvali-lidovci-zemana.html>
- (dan). Sobotkův tah ČSSD poškodí, soudí sociologové. *Novinky.cz*. 3. 5. 2017. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/436702-sobotkuv-tah-cssd-poskodi-soudi-sociologove.html>
- (dan). Sociologové míní: ČSSD to poškodí. *Právo*. 3. 5. 2017, s. 4.
- (jim), (bja). Fotbalisté budou mít obrovský problém získat dotace, avizovala Valachová. *Novinky.cz* [online]. 9. 5. 2017 14:37. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/437244-fotbaliste-budou-mit-obrovsky-problem-ziskat-dotace-avizovala-valachova.html>
- (kab), (tin). Slávek je pašák, zní ze soc. dem.. *Právo*. 3. 5. 2017, s. 3.
- (mip). Neodvolám ho, vzkázal Zeman z Liberce. *Novinky.cz* [online]. 9. 5. 2017 11:33. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/437252-neodvolam-ho-vzkazal-zeman-z-liberce.html>
- (pko), (den), (mhr), (mip), (pra). V Česku se znovu demonstrovalo proti Babišovi a Zemanovi. Lidí přišlo méně. *Novinky.cz*. 17. 5. 2017. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/438098-v-cesku-se-znovu-demonstrovalo-proti-babisovi-a-zemanovi-lidi-prislo-mene.html>
- (pko), (den), (mhr), (mip), (pra). V Česku se znovu demonstrovalo proti Babišovi a Zemanovi. Lidí přišlo méně. *Novinky.cz*. 17. 5. 2017. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/438098-v-cesku-se-znovu-demonstrovalo-proti-babisovi-a-zemanovi-lidi-prislo-mene.html>
- (trj). Trojkoalice nevyzve k odvolání Březiny kvůli dotační kauze. Pokud nebude obviněn. *Novinky.cz* [online]. 9. 5. 2017 11:33. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/437254-trojkoalice-nevyzve-k-odvolani-breziny-kvuli-dotacni-kauze-pokud-nebude-obvinen.html>
- (zpe). Končí celá vláda, oznámil Sobotka. *Novinky.cz* [online]. 2. 5. 2017 13:47 (Aktualizováno: 2. 5. 2017 15:42). [cit./vid. 8. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/436645-konci-cela-vlada-oznamil-sobotka.html>
- ADAMIČKOVÁ, Nad'a. Babiš: Premiérovi už nevěřím ani pozdrav. *Novinky.cz* [online]. 9. 5. 2017 4:30. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/437191-babis-premierovi-uz-neverim-ani-pozdrav.html>

- BEKOVÁ, Aneta. Barbora Zpěváčková: Práce politické zpravodajky je náročná, ale splnil se mi sen. *Generace20*. 29. 3. 2016. [cit./vid. 4. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.generace20.cz/domaci/barbora-zpevackova-prace-politicke-zpravodajky-je-narocna-ale-splnil-se-mi-sen>
- BROŽOVÁ, Karolina. Babiš měl živý spis v ruce, spáchal trestný čin, míní politici. *Novinky.cz* [online]. 9. 5. 2017 10:06. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/437201-babis-mel-zivy-spis-v-ruce-spachal-trestny-cin-mini-politici.html>
- BROŽOVÁ, Karolina. Zaorálek: Já premiérem? Nezáleží na tom, co si kdo přeje. *Novinky.cz*. 3. 5. 2017. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/436748-zaoralek-ja-premierem-nezalezi-na-tom-co-si-kdo-preje.html>
- BROŽOVÁ, Karolina. Zaorálek: Zeman, Chovanec a Zaorálek si to vyřikají v Číně. *Novinky.cz*. 4. 5. 2017. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/436819-zeman-chovanec-a-zaoralek-si-to-vyrikaji-v-cine.html>
- BROŽOVÁ, Karolina. Zeman, Chovanec a Zaorálek si to vyřikají v Číně. *Právo*. 4. 5. 2017, s. 3.
- CEVRO školí kandidáty ODS do krajských zastupitelstev. *ODS.cz* [online]. 25. 6. 2012. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.ods.cz/region.kralovehradecky/clanek/1714-cevro-skoli-kandidaty-ods-do-krajskych-zastupitelstev>
- ČTK. Fraška, skandál, ponížení, komentují v zahraničí setkání Zemana se Sobotkou. *iDnes.cz* [online]. 5. 5. 2017. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/zahranicni-tisk-komentare-hrad-sobotka-zeman-fnt-/zahranicni.aspx?c=A170505_094153_zahranicni_bur
- HALLENGA, Saskia. *Rudé Právo from 1965 to 1995: The Evolution of a Personality*. Praha, 1999, s 107-108. Bakalářská práce. Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy. Vedoucí práce Olga Šmídová Matoušová.
- JANÁKOVÁ, Barbora. Sobotka se pochlapil a riskuje, myslí si politologové. *Novinky.cz*. 2. 5. 2017. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/436689-sobotka-se-pochlapil-a-riskuje-mysli-si-politologove.html>
- JANÁKOVÁ, Barbora. Urážka v přímém přenosu, hodnotí politologové incident na Hradě. *Novinky.cz*. 4. 5. 2017. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/436947-urazka-v-primem-prenosu-hodnoti-politologove-incident-na-hrade.html>
- JAŠKOVÁ, Kamila. Právo lidu po 41 letech. *Rudé právo*. 15. 12. 1989, roč. 70, č. 295, s. 2.
- JELÍNEK, Lukáš. Fraška odkryla karty. *Právo*. 5. 5. 2017, s. 6.
- JELÍNEK, Lukáš. Mistrovství ve skoku na špek. *Právo*. 12. 5. 2017, s. 6.
- JELÍNEK, Lukáš. Sobotka vycouval z pasti. *Právo*. 6. 5. 2017, s. 6.
- JELÍNEK, Lukáš. Zkalené světlé zítřky. *Právo*. 17. 5. 2017, s. 6.
- JELÍNEK, Lukáš. Zrychlený děj nekončící bitvy. *Právo*. 16. 5. 2017, s. 6.
- KLAUS ml., Václav. KOMENTÁŘ: Když vám domů přijdou sebrat dítě - Václav Klaus ml. *Novinky.cz*. 8. 5. 2017. [cit./vid. 5. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/komentare/437121-komentar-kdyz-vam-domu-prijdou-sebrat-dite-vaclav-klaus-ml.html>
- KLAUS ml., Václav. KOMENTÁŘ: To není vládní krize, jen odstartovala volební kampaň - Václav Klaus ml. *Novinky.cz*. 15. 5. 2017. [cit./vid. 5. 4. 2018]. Dostupné z:

<https://www.novinky.cz/komentare/437778-komentar-to-neni-vladni-krize-jen-odstartovala-volebni-kampan-vaclav-klaus-ml.html>

- KLAUS, Václav. *Pondělní komentáře, aneb, Braňme normální svět*. Praha: Fortuna Libri, 2017. ISBN 978-80-7546-123-0.
- KLAUS, Václav. *Pondělní komentáře, aneb, Pravda psaná s láskou*. Praha: Fortuna Libri, 2016. ISBN 978-80-7546-054-7.
- KOUKAL, Josef. Eso, nebo Petr. *Právo*. 4. 5. 2017, s. 6.
- KOUKAL, Josef. Kolorit. *Právo*. 6. 5. 2017, s. 6.
- KOUKAL, Josef. Očistec. *Právo*. 11. 5. 2017, s. 6.
- KUBÍK, Jiří. Výzva: Zeman si Babiše vodí jako malé dítě. Mitrofanov o taktice pro druhé kolo volby prezidenta. *Seznam zprávy* [online]. 15. 1. 2018. [cit./vid. 5. 5. 2018], Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/taktika-pro-druhe-kolo-co-se-prave-deje-v-tymu-prezidenta-zemana-41686>
- MARTINEK, Jan. Je to moje poprava v přímém přenosu, tvrdí Babiš. *Novinky.cz* [online]. 9. 5. 2017 18:06. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/437318-je-to-moje-poprava-v-primem-prenosu-tvrdi-babis.html>
- Masarykova demokratická akademie. *ČSSD.cz*. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.cssd.cz/strana/partneri-a-podporovatele/partneri/masarykova-demokraticka-akademie/>
- Masarykova demokratická akademie. *iDnes.cz* [online]. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://wiki.idnes.cz/masarykova-demokraticka-akademie-dq6-/politici.aspx?klic=455916>
- MITROFANOV, Alexandr. [Čtu tento precizní text...] In: *Twitter* [online]. 5. 5. 2017 9:24. [cit./vid. 5. 4. 2018]. Dostupné z: <https://twitter.com/AlexandrMitrofa/status/860394632991182848>
- MITROFANOV, Alexandr. [Pitvoření nevtipného šaška jménem Miloš Zeman...] In: *Twitter* [online]. 12. 5. 2017 9:28. [cit./vid. 5. 4. 2018]. Dostupné z: <https://twitter.com/AlexandrMitrofa/status/862932413445492737>
- MITROFANOV, Alexandr. [Velmi srozumitelně o tom...] In: *Twitter* [online]. 16. 5. 2017 9:08. [cit./vid. 5. 4. 2018]. Dostupné z: <https://twitter.com/AlexandrMitrofa/status/864376878626426880>
- MITROFANOV, Alexandr. Alexandr Mitrofanov: Rusové smutně vtípkují, že nemají dost Arménů. *Český rozhlas Plus* [online]. 4. 5. 2018 [cit./vid. 5. 5. 2018], Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/alexandr-mitrofanov-rusove-smutne-vtipkuji-ze-nemaji-dost-armenu-7199704>
- MITROFANOV, Alexandr. Očima Saši Mitrofanova: Jak přehrát politické zvíře na Hradě. *Novinky.cz*. 4. 5. 2017. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/komentare/436896-ocima-sasi-mitrofanova-jak-prehrat-politicke-zvire-na-hrade.html>
- MITROFANOV, Alexandr. Zeman přes palubu. *Právo*. 17. 5. 2017, s. 6.
- Nečas bude zřejmě pracovat pro vysokou školou spjatou s lidmi z ODS. *iDnes.cz* [online]. 5. 9. 2013. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/necas-bude-spolupracovat-s-cevro-institutem-f3e-/domaci.aspx?c=A130905_141423_domaci_jj
- Novinky. Premiér Sobotka oznámí, jak naloží s Babišem. *Novinky.cz* [online]. 2. 5 2017 13:29. [cit./vid. 8. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/436639-premier-sobotka-oznami-jak-nalozi-s-babisem.html>
- Novinky. Seznam.cz vstoupil do vydavatelství Borgis. *Novinky.cz*. 16. 7. 2013. [cit./vid. 1. 5. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/ekonomika/307916-seznam-cz-vstoupil-do-vydavatelstvi-borgis.html>

- Novinky.cz na špičce v online zpravodajství – *Blog Seznam.cz* [online], [cit./vid. 13. 2. 2018], Dostupné z: <https://blog.seznam.cz/2003/06/novinkycz-na-spicce-v-online-zpravodajstvi/>
- Novinky: Chcete psát pro Novinky?. In: *Novinky.cz* [online], [cit./vid. 13. 2. 2018], Dostupné z: <http://web.archive.org/web/19981201035812/http://www.novinky.cz/Index/Internet/652.html>
- O nás. *Masarykova demokratická akademie* [online]. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <http://www.masarykovaakademie.cz/index.php/o-nas>
- PEHE, Jiří. [:@AlexandrMitrofa Politická reprezentace se musí rozhodnout ...] In: *Twitter* [online]. 4. 5. 2017 14:21. [cit./vid. 5. 4. 2018]. Dostupné z: <https://twitter.com/JiriPehe/status/860107109232455680>
- PEHE, Jiří. [:@AlexandrMitrofa v Právu. Pointa (mluví mi z duše)...] In: *Twitter* [online]. 17. 5. 2017 10:05. [cit./vid. 5. 4. 2018]. Dostupné z: <https://twitter.com/JiriPehe/status/864753761570500608>
- PEHE, Jiří. *Demokracie bez demokratů: úvahy o společnosti a politice*. Praha: Prostor, 2010. Střed (Prostor). ISBN 978-80-7260-234-6.
- PEHE, Jiří. KOMENTÁŘ: Nedůstojná šaškárna – Jiří Pehe. *Novinky.cz*. 12. 5. 2017. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/komentare/437587-komentar-nedustojna-saskarna-jiri-pehe.html>
- PEHE, Jiří. KOMENTÁŘ: Prezidentovo trapné představení - Jiří Pehe. *Novinky.cz*. 5. 5. 2017. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/komentare/436950-komentar-prezidentovo-trapne-predstaveni-jiri-pehe.html>
- PEHE, Jiří. KOMENTÁŘ: Proč je Sobotka neústupný – Jiří Pehe. *Novinky.cz*. 16. 5. 2017. [cit./vid. 2. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/komentare/437889-komentar-proc-je-sobotka-neustupny-jiri-pehe.html>
- PEHE, Jiří. *Na konci světa: úvahy a glosy o povaze naší současnosti*. Praha: Prostor, 2015. Střed (Prostor). ISBN 978-80-7260-318-3.
- PEHE, Jiří. Vítězové a poražení vládní krize. *Právo*. 10. 5. 2017, s. 6.
- Představenstvo | O společnosti Seznam.cz, In: *Seznam.cz* [online], [cit./vid. 13. 2. 2018], Dostupné z: <https://onas.seznam.cz/cz/top-management.html>
- Rok 2003. *Seznam.cz*. [cit./vid. 1. 5. 2018]. Dostupné z: <https://onas.seznam.cz/cz/o-firme/historie-firmy/2003/>
- TABERY, Erik. UŽ ZASE URČUJEME CESTU. *Respekt*. 14. 10. 2017. [cit./vid. 28. 3. 2018], Dostupné též online z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2017/42/uz-zase-urcujeme-cestu>
- TRHOŇ, Ondřej. Alexandr Mitrofanov: „Nemám nárok na pravdu. Já ji hledám.“ (rozhovor). *Ondřej Trhoň*. [cit./vid. 24. 2. 2018], Dostupné z: <http://ondrejtrhon.blogspot.cz/2013/12/alexandr-mitrofanov-nemam-narok-na.html>

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK

Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:

Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta:

Jan Kuliš

Razítko podatelny:

Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta:

2015/2016

E-mail diplomantky/diplomanta:

63711922@fsv.cuni.cz

Studijní obor/forma studia:

Žurnalistika/prezenční

Předpokládaný název práce v češtině:

Shoda a odlišnosti v politickém obsah deníku Právo a serveru Novinky.cz

Předpokládaný název práce v angličtině:

Similarities and nuances of the political content of Právo and Novinky.cz

Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013):

(diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezí)

LS 2017/2018

Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků):

Práce se bude zabývat politickým obsahem dvou velmi blízkých médií - deníku Právo a serveru Novinky.cz, a to jak v produkci zpravodajské, tak komentářové. Zkoumat bude, nakolik server Novinky.cz přebírá politické zpravodajství z Práva, či zda paralelně tvoří zprávy, které by mohlo přejmout. Zabývá se též komentátorskou dvojicí Pehe-Mitrofanov, které obě média sdílí, v rozdílnosti jejich tvorby pro tisk a online. Rozdílností si práce bude všimnout i ve formátu zpráv určených buď tisku, nebo pro online server. Analyzuje rovněž rozdílnou politickou profilaci obou médií dle jejich stálých politických komentátorů a snaží se porovnat celkový politický obraz vybrané události

poskytovaný Právem a serverem Novinky.cz.

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

- I. Úvod – představení obou médií, vymezení cílů práce
- II. Teoretická část
 - A. Noviny na přelomu tisíciletí: Přejchod do online prostředí
 - B. Historie deníku Právo
 - C. Vznik serveru Novinky.cz
 - D. Otázka vlastníka obou médií v kontextu struktury vlastnictví českých médií
 - E. Komentátoři jako politická profilace médií
 - F. Formát zprávy v tištěných novinách vs online médiu
 - G. Konvergence médií
- III. Praktická část
 - A. Srovnání politického zpravodajství v Právu a serveru Novinky.cz a přebírání zpráv
 - B. Srovnání komentářové produkce v Právu a serveru Novinky.cz u Jiřího Pehe a Alexandra Mitrofanova
 - C. Srovnání ostatních komentátorů Práva a serveru Novinky.cz, které nesdílí
 - D. Analýza politické orientace dvojice Pehe-Mitrofanov
 - E. Analýza politické orientace dalších komentátorů Práva a serveru Novinky.cz
- IV. Závěr – shrnutí poznatků; určení míry přejímání obsahu politického zpravodajství od Práva do serveru Novinky.cz a vymezení důvodů odlišné zpravodajské produkce, o vzájemnosti komentátorské dvojice Pehe-Mitrofanov, o politické profilaci obou médií, načrtnutí vztahu mezi jinými tištěnými novinami s online deníkem a srovnání se situací Práva a serverem Novinky.cz

Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období jeho analýzy):

Tituly deníku Právo, 2017

Mediální produkce serveru Novinky.cz, 2017

Postup (technika) při zpracování materiálu:

Kvalitativní výzkum/případová studie doplněná rozhovorem

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

OSVALDOVÁ, Barbora. Zpravodajství v médiích. Druhé, upravené vydání. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1899-9. - Sborník věnující se fenoménu zpravodajství. Publikace bude použita k analyzování rozdílů zpráv tištěného deníku

(Právo) a online deníku (Novinky.cz).

JAKUBOWICZ, Karol. Nová ekologie médií: konvergence a mediamorfóza. Zlín: VerBuM, 2013. ISBN 978-80-87500-38-5. - Publikace bude použita k popisu fenoménu konvergence médií i konkrétně k analýze rozdílnosti tvorby novinových zpráv a online zpráv.

SCHULZ, Winfried, Helmut SCHERER, Lutz M. HAGEN, Jakub KONČELÍK a Irena REIFOVÁ. Analýza obsahu mediálních sdělení. Praha: Karolinum, 2011. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 978-80-246-1980-4. - Kniha poskytující úvod do problematiky politické komunikace. Bude použita k obsahové analýze a vyhodnocování zpráv.

HEYWOOD, Andrew. Politické ideologie. 1. Praha: EUROLEX BOHEMIA, 2005. 339 s. ISBN 80-86861-71-6. - Kniha poskytující vhled do různých forem politického smýšlení. Bude použita k analýze politické ideologie komentátorů, které mají obě zkoumaná média společná, ale i těch, které nesdílí.

JIRÁK, Jan ; ŘÍCHOVÁ, Blanka. Politická komunikace a média. 1. Praha: Karolinum, 2000. 163 s. ISBN 80-246-0182-6. - Sborník různých autorů s různými politickými názory, zabývá se mediální komunikací. Poslouží k analýze politické profilace obou zkoumaných médií.

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

Nová média jako klíčový faktor volebního marketingu / Vojtěch Dohnal ; vedoucí práce Miloš Brunclík ; oponent práce Martin Kubánek

Internet, nová média a informační politika v Uzbekistánu / Michaela Hametová ; vedoucí práce Vít Šisler ; oponent práce Aleš Pekárek

Masová média a politické rozhodování / Denisa Jandová ; vedoucí práce Josef Straceny ; oponent práce Zuzana Kubišová

ČSSD.CZ. : obsahové změny stranického média v souvislosti s výsledky voleb do Poslanecké sněmovny PČR v roce 2010 / Eva Zakálová ; vedoucí práce Jan Křeček ; oponent práce Vlastimil Nečas

Datum / Podpis studenta/ky

25.

5.

2017

.....

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzují, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

.....

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT **VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ** A VE **DVOU** VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI **VYZVEDNOUT** V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A **NECHAT VEVÁZAT** DO OBOU VÝTISKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE SCHVALUJE NA IKSŽ VEDOUcí PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY.

Seznam příloh

- Příloha č. 1: Články z domácí rubriky serveru Novinky.cz (seznam + graf)
- Příloha č. 2: Články z domácí rubriky deníku Právo (seznam + graf)
- Příloha č. 3: Otázka vlastnictví deníku Právo a serveru Novinky.cz a redakční zodpovědnosti (grafika)